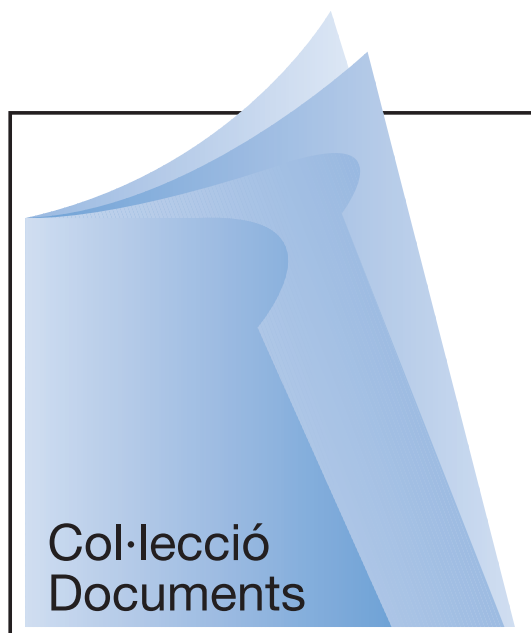

La política internacional contra el canvi climàtic

Cimeres de Rio de Janeiro, Kyoto i Buenos Aires

4

Nacions Unides

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

© Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
Barcelona, 1998

Tiratge: 3.000 exemplars

Aquesta publicació ha estat realitzada amb paper ecològic 100% (lliure de clor) Magnomatt de 135 g i les cobertes en paper ecològic (lliure de clor) Magnomatt de 170 g.

Composició i impressió: Ret SAL

D.L.: B-50.653-1998

Nacions Unides

● **La política internacional contra el canvi climàtic**

Cimeres de Rio de Janeiro, Kyoto i Buenos Aires

- Rio de Janeiro, 1992
  - Kyoto, 1997
  - Buenos Aires, 1998
  - El canvi climàtic i els gasos que el provoquen

  - Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic
  - Protocol de Kyoto del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic
-

Nacions Unides

● Rio de Janeiro, 1992

Els darrers anys ha augmentat la preocupació internacional davant l'evidència que el clima del planeta està canviant i que, en bona part, això és degut als gasos amb **efecte d'hivernacle** que, especialment els països desenvolupats, han anat abocant a l'atmosfera com a conseqüència directa del seu

desenvolupament. Aquest canvi, s'admet que posa en perill la composició, la capacitat de recuperació i la productivitat dels ecosistemes naturals i el mateix desenvolupament econòmic i social, la salut i el benestar de la Humanitat.

Canvi climàtic.

El clima del planeta està canviant a causa, en part, dels gasos amb efecte d'hivernacle que, sobretot els països desenvolupats, emeten a l'atmosfera.

Gasos amb efecte d'hivernacle.

Components gasosos de l'atmosfera, tant com naturals com d'origen antropogènic, que absorbeixen i reemetten radiació infraroja. En condicions naturals, aquesta retenció d'escalfor manté la temperatura mitjana del planeta en uns 15°C i fa possible la vida a la Terra.

El primer reconeixement internacional d'aquest problema i de la necessitat d'actuar es produeix l'any 1992, en el marc de la Cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro, quan s'aprova el **Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic** com a l'element central dels esforços mundials per

combatre l'escalfament de la Terra. L'objectiu del Conveni és clar: l'estabilització de les concentracions de gasos amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera a un nivell que eviti interferències antropogèniques perilloses en el sistema climàtic. El Conveni va entrar en vigor el 21 de març de 1994.

El Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, aprovat a Rio de Janeiro l'any 1992, va entrar en vigor el 21 de març de 1994.

El Conveni admet que hi ha unes **responsabilitats comunes però diferenciades** dels diferents Estats així com diferents capacitats per combatre el problema: els països desenvolupats, que són els principals causants del canvi climàtic, han d'assumir l'avantguarda en la lluita contra les seves causes i els seus efectes. D'altra banda, els països en vies de desenvolupament, si bé tenen dret a créixer econòmicament i socialment com ho van fer en el seu dia els països avançats, cal que ho facin en el marc d'un desenvolupament sostenible, i això amb l'ajut dels països més desenvolupats.

El Conveni compromet totes les Parts, és a dir, els Estats o organitzacions regionals d'integració econòmica com ara la Unió Europea que es vinculen al tractat, a:

- elaborar i presentar inventaris de les

emissions de gasos amb efecte d'hivernacle pel que fa a les fonts i de l'absorció d'aquests gasos pels embornals ambientals,

- formular programes nacionals i regionals per contrarestar el canvi climàtic i estratègies per adaptar-se als seus efectes,
- promoure i difondre -inclosa la transferència tecnològica- pràctiques i processos que disminueixin l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle,
- conservar i reforçar els embornals i dipòsits de tots els gasos amb efecte d'hivernacle,
- integrar la prevenció del canvi climàtic en les seves polítiques sectorials,
- cooperar en matèria de recerca i intercanvi d'informació, i
- promoure l'educació, la capacitació i la sensibilització dels ciutadans respecte al canvi climàtic.

Embornal.

Qualsevol procés, activitat o mecanisme que absorbeix un gas amb efecte d'hivernacle, un aerosol o un precursor d'un gas amb efecte d'hivernacle de l'atmosfera. Per exemple, els boscos.

Dipòsit.

Component del sistema climàtic on s'emmagatzema un gas amb efecte d'hivernacle o un precursor d'un gas amb efecte d'hivernacle.

El Conveni defineix un **annex I** que és un llistat d'aquells països que, a més d'aquest compromís general, s'obliguen a restablir el nivell de les seves emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, per a l'any 2000, als nivells que emetien l'any 1990. Es tracta dels països desenvolupats: els 24 membres originals de l'OCDE i la Unió

Europea i els 14 països amb economies en transició. Cal recordar, però, que la República Txeca i Eslovàquia substitueixen Txecoslovàquia a l'annex I i que Croàcia, Liechtenstein, Mònaco i Eslovènia es van afegir a l'annex I durant el tercer període de sessions de la Conferència de les Parts, a Kyoto, l'any 1997.

El Conveni defineix, també, un **annex II** que és un llistat d'aquells països que assumeixen l'obligació especial d'ajudar els països en vies de desenvolupament amb recursos financers i tecnològics. Es tracta, bàsicament, dels 24 membres originals de l'OCDE i els de la UE. Un mecanisme financer aporta fons en forma de subvenció o en condicions favorables. El Conveni estableix que aquest mecanisme

funcionerà sota la direcció de la **Conferència de les Parts** -l'òrgan superior del Conveni- i que el funcionament podrà encarregar-se a una o més entitats internacionals. El Conveni assigna aquesta funció, amb caràcter provisional, al **Fons Mundial per al Medi Ambient**, situació que posteriorment, en el primer període de sessions a Berlín, es va prorrogar per quatre anys més, fins a finals de 1999.

Parts de l'annex I que s'obliguen a emetre, l'any 2000, els nivells de gasos amb efecte d'hivernacle que emetien l'any 1990:

Alemanya
Austràlia
Àustria
Bèlgica
Bielorússia*
Bulgària*
Canadà
Comunitat Econòmica Europea
Dinamarca

Espanya
Estats Units d'Amèrica
Estònia*
Federació Russa *
Finlàndia
França
Grècia
Hongria*
Irlanda
Islàndia
Itàlia
Japó
Letònia*
Lituània*
Luxemburg
Noruega

Nova Zelanda
Països Baixos
Polònia*
Portugal
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord
Romania*
Suècia
Suïssa
Turquia
Txecoslovàquia*
Ucraïna*

* Països que es troben en procés de transició a una economia de mercat.

Parts de l'annex II que s'obliguen a ajudar els països en vies desenvolupament amb recursos financers i tecnològics:

Alemanya
Austràlia
Àustria
Bèlgica
Bulgària*
Canadà
Comunitat Econòmica

Europea
Dinamarca
Espanya
Estats Units d'Amèrica
Estònia*
Federació Russa*
Finlàndia
França
Grècia
Irlanda
Islàndia
Itàlia
Japó

Luxemburg
Noruega
Nova Zelanda
Països Baixos
Portugal
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord
Suècia
Suïssa
Turquia

* Països que es troben en procés de transició a una economia de mercat.

La Conferència de les Parts, que inclou tots els Estats que han ratificat el Conveni -més de 170 el mes de gener de 1998-, es reuneix un cop l'any per examinar els progressos en l'aplicació del Conveni. Fins ara, s'han desenvolupat quatre **períodes de sessions**: Berlín (1995), Ginebra (1996), Kyoto (1997) i Buenos Aires (1998).

COP són les sigles, en anglès, de la Conferència de les Parts que organitza, anualment, un període de sessions.
COP-1 és el primer període de sessions que es va fer a Berlín l'any 1995.
COP-2 és el de Ginebra, l'any 1996.
COP-3 és el de Kyoto, l'any 1997.
COP-4 és el de Buenos Aires, l'any 1998.

Principals països emissors de gasos amb efecte d'hivernacle l'any 1995

Països	% sobre les emissions mundials de CO ₂
Estats Units	23,7
Unió Europea	14,2
Xina	13,6
Rússia	7,0
Japó	5,2
Índia	3,6
Canadà	2,1
Ucraïna	2,0
Corea	1,6
Polònia	1,5
Mèxic	1,5
Sudàfrica	1,5
Brasil	1,3
Austràlia	1,3

Font: Baldasano (UPC), any 1998

Nacions Unides

● Kyoto, 1997

El Conveni, en el seu article 17, estableix que la Conferència de les Parts podrà aprovar protocols del Conveni en qualsevol període ordinari de sessions i això és el que va succeir en el tercer període de sessions a Kyoto, l'any 1997. El Protocol de Kyoto marca una fita històrica perquè, per primera vegada, els països industrialitzats aproven objectius de reducció jurídicament vinculants.

Protocol.

Acord separat i addicional vinculat a un Conveni existent que ha de ser signat i ratificat novament per les Parts del Conveni. En general, els protocols reforcen el Conveni o el concreten, en afegir compromisos nous i més detallats.

El **Protocol de Kyoto del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic** reforça les mesures internacionals en resposta al canvi climàtic. El protocol detalla les polítiques i mesures que han d'emprendre les Parts incloses a l'annex I. Demana una utilització més eficient de l'energia, la reforma dels sectors de l'energia i el transport, la

promoció de formes d'energia renovables, la supressió gradual de les mesures fiscals i les subvencions contràries als objectius del Conveni, la limitació de les emissions de metà procedents de la gestió de les deixalles i dels sistemes de subministrament d'energia, la protecció dels boscos i d'altres embornals ambientals de carboni, etc.

El Protocol de Kyoto inclou un **annex A** on es defineixen com a principals gasos amb efecte d'hivernacle -i per tant objecte de l'acord- el diòxid de carboni (CO₂), el metà (CH₄) i l'òxid nitrós (N₂O), i també els hidrofluorocarburs (HCFC), els perfluorocarburs (PFC) i l'hexafluorur de sofre (SF₆). Al mateix annex, es detallen els sectors econòmics que són els principals emissors d'aquests gasos.

El Protocol inclou, també, un **annex B - el principal compromís de Kyoto-** on s'indica, per a cada país inclòs a l'annex I del Conveni sobre el canvi climàtic -els més industrialitzats-, el nivell de reducció d'emissions de gasos amb efecte

d'hivernacle que es comprometen a assolir dins el període 2008-2012. Aquesta reducció s'haurà de fer respecte del nivell que emetien l'any 1990, encara que es permet als països en transició vers una economia de mercat -els de l'Europa central i de l'Est- d'escollir un altre any com a any de referència.

El repartiment de reducció que es proposa a l'annex B és desigual. Els països de la Unió Europea accepten una reducció global del 8% (distribuïnt aquest objectiu en percentatges diferents per a cada estat membre): els Estats Units, un 7%; el Japó, un 6%; Rússia i Ucraïna poden estabilitzar les seves emissions, és a dir, es comprometen a no incrementar-les.

Annex B, el principal compromís de Kyoto, pel qual els països de l'annex I del Conveni, els més desenvolupats, es comprometen a una reducció global del 5,2% de les emissions dels sis principals gasos amb efecte d'hivernacle en el període 2008-2012. Es pren com a any de referència l'any 1990. El repartiment és desigual entre els diferents països.

Austràlia	+8%
Canadà	-6%
Comunitat Europea	-8%
Alemanya	-21%
Àustria	-13%
Bèlgica	+7,5
Bulgària	-8%
Dinamarca	-21%
Espanya	+15%
Finlàndia	0
França	0
Grècia	+25%
Irlanda	+12,5%
Itàlia	-6,5%
Luxemburg	+2,8%
Països Baixos	-6%
Portugal	+27%
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord	-4%
Croàcia*	-5%
Eslovàquia*	-8%
Eslovènia*	-8%
Estats Units	-7%
Estònia*	-8%
Fed. Russa*	0
Hongria*	-6%
Islàndia	+10%
Japó	-6%
Letònia*	-8%
Liechtenstein	-8%
Lituània*	-8%
Mònaco	-8%
Noruega	+1%
Nova Zelanda	0

Polònia*	-6%
República Txeca*	-8%
Romania*	-8%
Suïssa	-8%
Ucraïna*	0

* Països que duen a terme el procés de transició cap a una economia de mercat.

A aquests efectes, es prenen en consideració les variacions netes de les emissions, és a dir, les emissions produïdes per les fonts menys l'absorció per part dels embornals de gasos amb efecte d'hivernacle creats amb posterioritat a l'any 1990. Si es té en compte la tendència de creixement de les emissions previstes entre l'any 1990 i el 2012, en realitat estem parlant d'una reducció d'entre un 25% i un 30%.

Les Parts de l'annex I podran arribar a acords per complir conjuntament els seus compromisos: és el cas dels Estats membres de la Unió Europea. En tot cas, el Protocol estableix que s'hauran d'haver fet avenços demostrables l'any 2005.

Les reduccions dels tres gasos més importants (diòxid de carboni, òxid nitrós i metà) es mesuraran en relació amb l'any 1990, i les dels tres gasos industrials persistents podran mesurar-se en relació amb un any base que podria ser 1990 o 1995. Els sis gasos s'agruparan en un conjunt, i les reduccions de cadascun dels gasos es traduiran a "CO₂ equivalent", que després se sumarà per donar una xifra única.

CO₂ equivalents

Atès que els diferents gasos objecte del Protocol tenen diferent temps de residència a l'atmosfera i diferent poder d'absorció de la calor, es calcula, per a cada gas, la concentració de CO₂ que tindria un efecte equivalent. Un cop «convertides» les emissions dels diferents gasos a emissions de CO₂, es pot obtenir la suma total d'emissions amb efecte d'hivernacle d'un estat.

Gas	Fórmula	GWP a 20 anys
Diòxid de carboni	CO ₂	1
Metà	CH ₄	62
Òxid nitrós	N ₂ O	290
Perfluorocarburi	CF ₄	4.100
HCFC-22	CHF ₂ Cl	4.300
Hexafluorur de sofre	SF ₆	16.500

El GWP per als gasos amb efecte d'hivernacle s'expressa en kg CO₂ - equivalents/kg gas (Albritton et al., 1996)
 GWP: *global warming potentials* (potencial global d'escalfament).
 Taula adaptada d'Intergovernmental panel on Climatic Change (IPCC).

El Protocol, com tot acord intergovernamental, encara que s'hagi signat, no és jurídicament vinculant mentre no sigui ratificat per un nombre determinat d'estats. La ratificació requereix, habitualment, l'aprovació per part del Parlament o d'algun altre òrgan legislatiu. L'instrument de ratificació es lliura a un dipositari -en aquest cas, el secretari general de les Nacions Unides-, moment a partir del qual comencen a comptar els 90 dies perquè l'Estat esdevingui Part.

El Protocol de Kyoto del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic estarà **obert a signatura** fins al 15 de març de 1999, i **entrarà en vigor** 90 dies després d'haver estat ratificat com a mínim per 55 Parts del Conveni, entre les quals ha d'haver els països desenvolupats (annex I) les emissions dels quals representin, com a mínim, el 55% del total de les emissions de diòxid de carboni de l'any 1990 procedents d'aquest grup de països. Fins ara, l'han signat prop de 60 països, però només 3 països l'han ratificat: Barbados, Antigua i Fiji. No s'espera que el Protocol entri en vigor com a mínim fins a l'any 2001.

El Protocol de Kyoto estableix dos innovadors i ensems controvertits

mecanismes flexibles de mercat per assolir els objectius reduint els costos dels retalls de les emissions:

- El **mecanisme de desenvolupament net** (article 12 del Protocol) que permet als països industrialitzats (annex I) complir els seus objectius de reducció a canvi de finançar projectes de prevenció d'emissions en els països en desenvolupament. Les Parts incloses a l'annex I poden considerar com a reduccions pròpies aquestes reduccions certificades en estats no inclosos a l'annex I. Es tracta, de fet, d'una aplicació conjunta entre països desenvolupats i en desenvolupament.
- El **comerç de drets d'emissions** (article 6 i 17 del Protocol) en virtut del qual les Parts incloses a l'annex B del Protocol -els països desenvolupats- que hagin aconseguit reduir les emissions més enllà dels seus compromisos poden vendre a altres Parts de l'annex B que no arribin a la seva fita les unitats de reducció de les emissions que els falta per complir la seva quota. Dit en forma d'exemple: si un estat ha aconseguit reduir les seves emissions de CO₂ en 15 milions de tones més del

que s'obligava en el Protocol de Kyoto, pot vendre -literalment- el dret d'emetre 15 milions de tones a un altre estat al qual faltaven 15 milions de tones per assolir el seu compromís. L'esperit

d'aquest mecanisme, en tot cas, és de caràcter complementari. En cap cas la compravenda de drets d'emissió no pot ser el principal sistema d'assolir els compromisos.

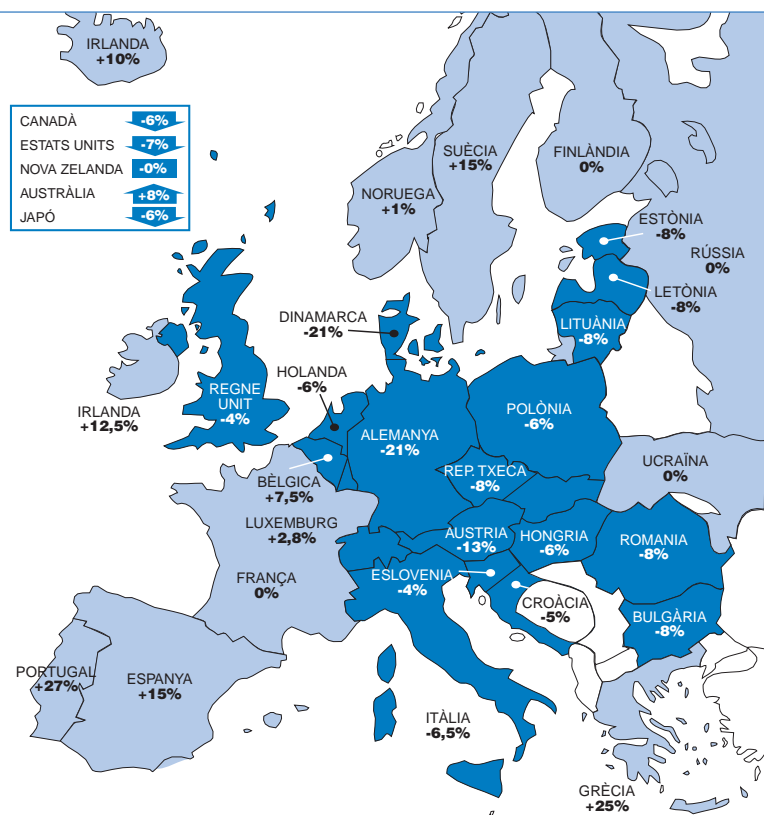
Emissions de CO₂ a la Unió Europea. 1994

País	Milions tones/any	Tones/habitant/any
Àustria	57	7,2
Bèlgica	117	11,6
Dinamarca	63	11,9
Finlàndia	61	12,0
França	349	6,1
Alemanya	897	11,1
Grècia	78	7,6
Irlanda	32	8,9
Itàlia	393	6,7
Luxemburg	12	30,8
Holanda	167	10,8
Portugal	45	4,5
Espanya	229	5,8
Suècia	56	6,4
Gran Bretanya	550	9,5

Font: Dr. José M Baldosano (UPC)

Protocol de Kyoto

Compromís per al control de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (CO₂ i altres) *Percentatge de reducció o augment respecte de les emissions de l'any 1990*

Nacions Unides

● Buenos Aires, 1998

Buenos Aires ha estat la seu del quart període de sessions de la Conferència de les Parts. Delegacions de 180 estats del món s'han reunit per debatre i acordar els mecanismes concrets que han de permetre tirar endavant, per part dels països desenvolupats, els compromisos que es detallen al Protocol de Kyoto del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic.

Dos punts han centrat el debat: d'una banda, la reglamentació i el desenvolupament del mecanisme financer, el mecanisme per a un desenvolupament net i el comerç internacional dels drets d'emissions establerts al Protocol de Kyoto; de l'altra, l'exigència, per part especialment dels Estats Units, que els països en desenvolupament també adquireixin compromisos de reducció d'emissions.

La cimera de Buenos Aires, de fet, s'ha caracteritzat per la impossibilitat de conciliar els interessos dels països pobres amb els dels països industrialitzats. Mentre que la Unió Europea -segon contaminador mundial- manté que l'acció per lluitar contra els canvis climàtics adversos ha de ser assumida en primer lloc pels països desenvolupats, els Estats Units es neguen a ratificar el Protocol de Kyoto si els països en vies de desenvolupament -entre els quals es troben dos grans contaminadors com són la Xina i l'Índia- no assumeixen compromisos de limitació de les seves emissions.

A Buenos Aires, algunes organitzacions ecologistes van proposar una quota màxima d'emissió de CO₂ per habitant del planeta: 2 tones de CO₂ per persona i any per a l'any 2050. Actualment, aquesta emissió per càpita és absolutament desigual: 20 (EEUU), 9 (UE), 6 (Espanya)... i 1,8 (els països pobres).

Els Estats Units reivindiquen una acció comuna de totes les nacions i han advertit que encara que actualment el 70% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle són imputables al món desenvolupat, hi ha països de baixa renda però d'alta emissió de contaminants i que, per exemple, abans de dues dècades el principal emissor de gasos amb efecte d'hivernacle no serà els Estats Units, sinó la Xina. Mentres tant, els països en vies de desenvolupament es neguen a assumir compromisos concrets i demanen als països rics que iniciïn el procés de transferència de tecnologia previst al Protocol de Kyoto.

A Buenos Aires, els Estats Units han signat el Protocol de Kyoto -ha estat el seixantè estat a signar el Protocol-, cosa que s'ha interpretat com un dels èxits de la cimera, però condiona la ratificació del Protocol a l'adquisició de compromisos per part dels països en vies de desenvolupament. Atès que l'acord de Kyoto només serà jurídicament vinculant quan sigui ratificat com a mínim per 55 països, entre els quals cal que hi hagi els països desenvolupats les emissions dels quals representaven l'any 1990 el 55% de les emissions, la ratificació dels Estats Units -el 36% de les emissions mundials l'any 1990- és la peça clau perquè el Protocol entri en vigor.

El Protocol de Kyoto no ha entrat en vigor i no hi entrarà fins que no sigui ratificat, com a mínim, per 55 països, entre els quals cal que hi hagi els països desenvolupats les emissions dels quals representaven, l'any 1990, el 55% de les emissions. Fins ara, només l'han ratificat tres petits països i, si els Estats Units -el principal emissor de gasos amb efecte d'hivernacle- no el ratifica, serà difícil que entri en vigor.

La Cimera de Buenos Aires ha acabat amb l'aprovació d'un Pla d'acció de 2 anys -hi ha qui diu que ha ajornat les decisions fins a l'any 2000- per reduir els riscos del canvi climàtic. El Pla d'acció aprovat accelerarà el treball derivat del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic i prepararà el camí per a l'aplicació del Protocol de Kyoto. El Pla estableix dates límit per finalitzar els detalls més remarcables del Protocol de Kyoto, de manera que l'acord pugui ser completament funcional passat l'any 2000, després del sisè període de sessions de la Conferència de les Parts.

A Buenos Aires, els avenços han estat petits. A la signatura del Protocol de Kyoto per part dels Estats Units i l'aprovació d'un Pla d'acció amb terminis establerts, cal afegir dos fets esperançadors: el fet que s'instés els països rics a augmentar la transferència de tecnologies netes als països menys desenvolupats i el fet que alguns països en vies de desenvolupament -Argentina, Corea del Sud, Xile i, probablement, Mèxic- hagin declarat que estarien disposats a considerar les restriccions al carboni que imposen les Nacions Unides. En tot cas, més de 5.000 participants, prop de 2.600 observadors i 880 periodistes acreditats han posat de manifest la importància del que a Buenos Aires s'ha discutit.

Emissions de CO₂ a l'atmosfera. Evolució (en milions de tones)

	1990	1995	1996	
EUA	4873	5228	5324	+ 9,25%
Xina	2398	3006	3179	+ 32,6%
Rússia	2000	1547	1516	- 24,2%
Japó	1061	1150	1177	+ 10,9%
Alemanya	981	884	904	- 7,8%
Índia	600	803	863	+ 43,8%
Regne Unit	585	565	582	- 0,5%
Canadà	428	471	469	+ 9,6%
Ucraïna	600	430	387	- 35,5%
Itàlia	408	424	420	+ 2,9%
França	378	362	384	+ 1,6%
Espanya	215	247	235	+ 9,3%

Font: OCDE i l'Agència Internacional de l'Energia.

Nacions Unides

● El canvi climàtic i els gasos que el provoquen

A l'atmosfera que embolcalla el nostre planeta, hi ha una sèrie de gasos - sobretot el vapor d'aigua i el diòxid de carboni- que tenen un efecte d'hivernacle, és a dir, absorbeixen i retenen la radiació infraroja, l'escalfor, i fan que la temperatura mitjana de l'aire superficial del planeta sigui d'uns 15° C, una temperatura apta per a la vida.

El problema actual és que la quantitat d'aquests gasos naturals amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera ha augmentat els darrers dos segles per raons imputables a l'activitat humana i que s'hi han abocat, a més, gasos amb efecte d'hivernacle no presents de forma natural a l'atmosfera. Per exemple, és un fet indubtable que, des de 1860, les concentracions de diòxid de carboni a l'atmosfera han augmentat d'un 30% i passat de 280 ppm a 365 ppm.

Ja l'any 1995, el Grup d'Experts Intergovernamental sobre el Canvi

Climàtic, que inclou més de 2.000 especialistes provinents de més de cinquanta països, va arribar a la conclusió que «les proves indiquen que existeix una influència humana discernible en el clima mundial». Si a Rio aquest era un fet altament probable que empenyia la comunitat internacional a prendre mesures preventives, a Buenos Aires aquest fet ja s'ha assumit com a científicament incontestable i, avui, l'aplicació de polítiques i mesures correctores és una necessitat obligada.

Els efectes del canvi climàtic pronosticats pel Grup d'Experts Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic ens parlen d'un augment de temperatura mitjana previst d'1 a 3,6 graus centígrads en el proper segle, d'una desertificació de certes zones del planeta i de pluges de caràcter torrencial en d'altres, d'una pujada del nivell del mar d'entre 15 i 94 cm que inundaria zones avui densament poblades i de la difusió de certes

malalties de tipus tropical -el dengue, el paludisme, la febre groga, l'encefalitis o el còlera- cap a zones avui de clima temperat.

Tal com ja s'ha dit, als efectes de l'aplicació del Protocol de Kyoto, els

gasos amb efecte d'hivernacle són sis: el diòxid de carboni (CO₂), el metà (CH₄) i l'òxid nitrós (N₂O), però també els hidrofluorcarburs (HCFC), els perfluorcarburs (PFC) i l'hexafluorur de sofre (SF₆).

Diòxid de carboni (CO₂)

El CO₂ no seria el gas amb major efecte d'hivernacle si no fos per la seva elevada concentració, que fa que contribueixi en un 55% al canvi climàtic. El CO₂ es genera en oxidar-se el carboni o qualsevol compost que en contingui. Aquest és el cas de la combustió dels hidrocarburs dels automòbils i les calefaccions industrials, l'antracita i l'hulla de les centrals tèrmiques, els incendis forestals i, en menor grau, el gas. L'augment de CO₂ durant el segle XX es deu en un 70% a aquests motius, mentre que el 30% restant s'atribueix a la desforestació (la tala d'arbres no genera CO₂, però sí que limita la capacitat de la biosfera per reduir-lo mitjançant la fotosíntesi.)

Metà (CH₄) i òxid nitrós (N₂O)

Són generats en activitats agropecuàries diverses. El metà sorgeix fonamentalment de la descomposició de la matèria orgànica en ambients pobres en oxigen: cicle digestiu del bestiar, determinats cultius (arrossars), abocadors. La reducció del metà fruit de les activitats humanes és més factible que la d'altres gasos perquè la seva supervivència a l'atmosfera és curta, 12 anys, i pot ser utilitzat com a font alternativa d'energia. L'òxid nitrós és alliberat per la degradació de fertilitzants nitrogenats i deixalles del bestiar. La seva concentració a l'atmosfera és baixa, però una molècula de N₂O té un poder d'escalfament global 230 vegades superior a una de CO₂.

Hidrofluorcarburs (HCFC), perfluorcarburs (PFC), hexafluorur de sofre (SF₆).

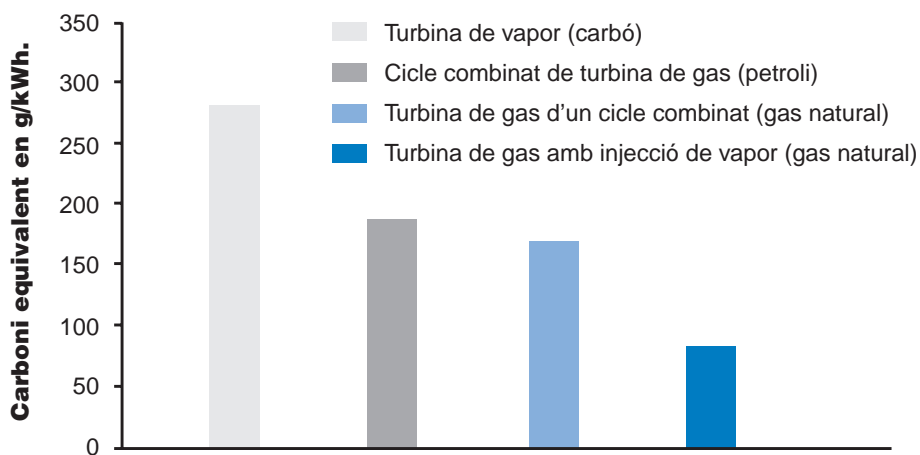
Tots aquests gasos són d'origen industrial i no serien presents, de forma natural, a l'atmosfera. Els hidrofluorcarburs (HCFC), els substituïts dels CFC (clorofluorocarbonis), són menys perjudicials per a la capa d'ozó però també contribueixen a l'efecte d'hivernacle. Els perfluorcarburs (PFC) i l'hexafluorur de sofre (SF₆) també estan inclosos en el Protocol de Kyoto perquè, encara que la seva producció és escassa, són tòxics i tenen una vida molt llarga.

Taxa d'augment anual dels gasos amb efecte d'hivernacle

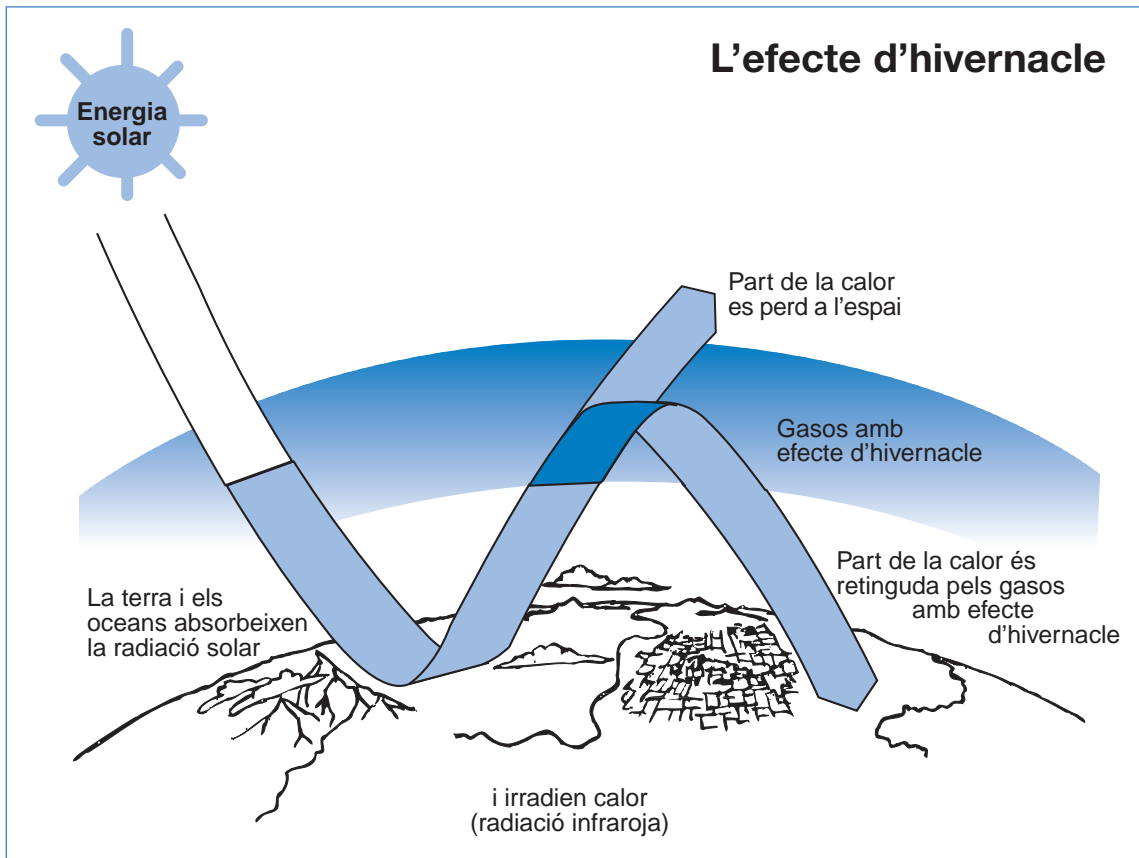
	CO ₂ (en ppmv)	METÀ (en ppbv)	ÒXID NITRÓS (en ppbv)	HCFC-22 (en pptv)	PERFLUORO- CARBURS (en pptv)	HEXAFLUORUR DE SOFRE (en pptv)
Nivell preindustrial	280	700	275	0	0	0
Concentració 1994	358	1.720	312	110	72	34
Taxa d'augment anual	+0,4%	+0,6%	+0,25%	+5,0%	+2,0%	+5,0%
Temps de vida mitjà a l'atmosfera (anys)	variable 50-200	12,2	120	12	50.000	3.200

ppmv: parts per milió en volum, ppbv parts per miler de milió en volum; pptv: parts per bilió en volum
 Font: Quadre adaptat de Climate Change 1995, IPCC Working Group I.

Emissions de carboni per quilowatt/hora en funció de la tecnologia de generació energètica usada

Font: El canvi Climàtic. Josep Enric Llebot.

Nacions Unides

● **Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic**

Fet a Nova York el nou de maig de mil nou-cents noranta dos.

Les Parts del present Conveni,

Reconeixent que els canvis del clima de la Terra i els seus efectes adversos són una preocupació comuna de tota la Humanitat.

Preocupades pel fet que les activitats humanes han fet augmentar substancialment les concentracions de gasos amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera i pel fet que aquest augment intensifica l'efecte d'hivernacle natural, la qual cosa produirà, a termini mitjà, un escalfament addicional de la superfície i l'atmosfera de la Terra que pot afectar negativament els ecosistemes naturals i la Humanitat.

Observant que, tant en el passat com en el moment actual, la major part de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle en el món han estat originades en els països desenvolupats, que les emissions per càpita en els països en desenvolupament són encara relativament reduïdes i que la proporció del total d'emissions originada en aquests països augmentarà a mesura que satisfacin llurs necessitats socials i de desenvolupament.

Conscients de la funció i la importància dels receptors i els dipòsits naturals de gasos amb efecte d'hivernacle per als ecosistemes terrestres i marins.

Observant que hi ha molts elements d'incertesa en les prediccions del canvi

climàtic, particularment pel que fa a la seva distribució cronològica, la seva magnitud i les seves característiques regionals.

Reconeixent que la naturalesa mundial del canvi climàtic requereix la cooperació més àmplia possible de tots els països i llur participació en una resposta internacional efectiva i apropiada, d'acord amb llurs responsabilitats comunes però diferenciades, llurs capacitats respectives i llurs condicions socials i econòmiques.

Recordant les disposicions pertinents de la Declaració de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Humà, aprovada a Estocolm el 16 de juny de 1972.

Recordant també que els Estats, d'acord amb la Carta de les Nacions Unides i amb els principis del dret internacional, tenen el dret sobirà d'explorar llurs propis recursos en l'aplicació de llurs pròpies polítiques ambientals i de desenvolupament, i la responsabilitat de vetllar perquè les activitats que es realitzen dins llur jurisdicció o sota llur control no perjudiquin el medi ambient d'altres Estats o de zones situades fora dels límits de tota jurisdicció nacional.

Reafirmant el principi de la sobirania dels Estats en la cooperació internacional per fer front al canvi climàtic.

Reconeixent que els Estats haurien de promulgar lleis ambientals eficaces; que les

normes, els objectius de gestió i les prioritats ambientals haurien de reflectir el context ambiental i de desenvolupament al qual s'apliquen, i que les normes aplicades en alguns països poden ésser inadequades i representar un cost econòmic i social injustificat en altres països, en particular els països en desenvolupament.

Recordant les disposicions de la Resolució 44/228 de l'Assemblea General, de 22 de desembre de 1989, relativa a la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament, i les resolucions 43/53, de 6 de desembre de 1988, 44/207, de 22 de desembre de 1989, 45/212, de 21 de desembre de 1990, i 46/169, de 19 de desembre de 1991, relatives a la protecció del clima mundial per a les generacions presents i futures.

Recordant també les disposicions de la Resolució 44/206 de l'Assemblea General, de 22 de desembre de 1989, relativa als possibles efectes negatius de l'ascens del nivell del mar sobre les illes i les zones costaneres, especialment les zones costaneres baixes, i les disposicions pertinents de la Resolució 44/172 de l'Assemblea General, de 19 de desembre de 1989, relativa a l'execució del Pla d'acció per combatre la desertificació.

Recordant, a més, el Conveni de Viena per a la Protecció de la Capa d'Ozó de 1985 i el Protocol de Mont-real relatiu a les substàncies que esgoten la capa d'ozó de 1987, ajustat i esmenat el 29 de juny de 1990.

Considerant la Declaració Ministerial de la Segona Conferència Mundial sobre el Clima, aprovada el 7 de novembre de 1990.

Conscients de la valuosa tasca analítica que molts Estats duen a terme sobre el canvi climàtic i de la important contribució de l'Organització Meteorològica Mundial, el Programa Ambiental de les Nacions Unides i altres òrgans, organitzacions i organismes del sistema de les Nacions Unides, i també d'altres organismes internacionals i intergovernamentals, a l'intercanvi dels resultats procedents de la investigació científica i a la coordinació d'aquesta investigació.

Reconeixent que les mesures necessàries per entendre i fer front al canvi climàtic assoliran llur major eficàcia en els plans ambiental, social i econòmic si es basen en les consideracions pertinents d'ordre científic, tècnic i econòmic i si es reavaluen contínuament a la llum dels nous descobriments en la matèria.

Reconeixent també que diverses mesures per fer front al canvi climàtic es poden justificar

econòmicament per elles mateixes i poden ajudar també a resoldre altres problemes ambientals.

Reconeixent també la necessitat que els països desenvolupats actuïn immediatament de manera flexible sobre la base de prioritats clares, com a primer pas vers l'aplicació d'estratègies de resposta integral en els plans mundial, nacional i, si s'escau, regional; i que tinguin en compte tots els gasos amb efecte d'hivernacle, amb la deguda consideració a llurs contribucions relatives a la intensificació de l'efecte d'hivernacle.

Reconeixent, a més, que els països de baixa altitud i altres països insulars petits, els països amb zones costaneres baixes, les zones àrides i semiàrides o zones exposades a inundacions, sequera i desertificació i els països en desenvolupament amb ecosistemes muntanyosos fràgils són particularment vulnerables als efectes negatius del canvi climàtic.

Reconeixent les dificultats especials amb què es poden trobar alguns països, especialment els que són països en desenvolupament, les economies dels quals depenen particularment de la producció, l'ús i l'exportació de combustibles fòssils, com a conseqüència de les mesures adoptades per limitar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.

Afirmant que les respostes al canvi climàtic haurien de coordinar-se de manera integrada amb el desenvolupament social i econòmic per evitar efectes negatius sobre aquest desenvolupament, tenint en compte plenament les necessitats prioritàries legítimes dels països en desenvolupament per a l'assoliment d'un creixement econòmic sostingut i l'eradicació de la pobresa.

Reconeixent que tots els països, especialment els països en desenvolupament, necessiten tenir accés als recursos necessaris per tal d'aconseguir un desenvolupament econòmic i social sostenible, i que els països en desenvolupament, per tal d'avançar vers aquest objectiu, hauran d'augmentar llur consum d'energia, tenint en compte les possibilitats d'aconseguir una major eficiència energètica i de controlar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle en general, entre altres coses mitjançant l'aplicació de noves tecnologies en condicions que facin que aquesta aplicació sigui econòmicament i socialment beneficiosa.

Decidides a protegir el sistema climàtic per a les generacions presents i futures.

Han convingut el següent:

Article 1. Definicions ¹

Als efectes del present Conveni:

1. Per «efectes adversos del canvi climàtic» s'entenen els canvis en el medi ambient físic o en la biota resultants del canvi climàtic que tenen efectes nocius considerables sobre la composició, la capacitat de recuperació o la productivitat dels ecosistemes naturals o subjectes a ordenació, o sobre el funcionament dels sistemes socioeconòmics, o sobre la salut i el benestar humans.

2. Per «canvi climàtic» s'entén un canvi de clima atribuït directament o indirecta a l'activitat humana, que altera la composició de l'atmosfera mundial i que se suma a la variabilitat natural del clima observada durant períodes de temps comparables.

3. Per «sistema climàtic» s'entén la totalitat de l'atmosfera, la hidrosfera, la biosfera i la geosfera, i llurs interaccions.

4. Per «emissions» s'entén l'alliberament de gasos amb efecte d'hivernacle o llurs precursors en l'atmosfera en una àrea i un període de temps especificats.

5. «Gasos amb efecte d'hivernacle» designen aquells components gasosos de l'atmosfera, tant

naturals com antropògenics, que absorbeixen i reemetten radiació infraroja.

6. Per «organització regional d'integració econòmica» s'entén una organització constituïda pels Estats sobirans d'una regió determinada que tenen competència pel que fa als assumptes que es regeixen pel present Conveni o pels seus protocols, i que ha estat degudament autoritzada, d'acord amb els seus procediments interns, per signar, ratificar, acceptar i aprovar els instruments corresponents, o adherir-s'hi.

7. Per «dipòsit» s'entén un o més components del sistema climàtic on hi ha emmagatzemat un gas amb efecte d'hivernacle, un aerosol o un precursor d'un gas amb efecte d'hivernacle de l'atmosfera.

8. Per «receptor» s'entén qualsevol procés, activitat o mecanisme que absorbeix un gas amb efecte d'hivernacle, un aerosol o un precursor d'un gas amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera.

9. Per «font» s'entén qualsevol procés o activitat que allibera un gas amb efecte d'hivernacle, un aerosol o un precursor d'un gas amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera.

Article 2. Objectiu

L'objectiu últim del present Conveni i de tot instrument jurídic connex que adopti la Conferència de les Parts és aconseguir, d'acord amb les disposicions pertinents del Conveni, l'estabilització de les concentracions de gasos amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera a un nivell que impedeixi interferències antropogèniques perilloses en el sistema climàtic. Aquest nivell s'hauria d'aconseguir dins un termini suficient perquè els ecosistemes s'adaptin naturalment al canvi climàtic, per assegurar que la producció d'aliments no es vegi amenaçada i per permetre que el desenvolupament econòmic continuï de manera sostenible.

Article 3. Principis

Les Parts, en les mesures que adoptin per assolir l'objectiu del Conveni i aplicar-ne les disposicions, es guiaran, entre altres coses, pel següent:

1. Les Parts haurien de protegir el sistema climàtic en benefici de les generacions presents i futures, sobre la base de l'equitat i d'acord amb llurs responsabilitats comunes però diferenciades i amb llurs respectives capacitats.

Consegüentment, aquelles Parts que són països desenvolupats haurien de prendre la iniciativa per combatre el canvi climàtic i els seus efectes adversos.

2. S'haurien de prendre plenament en consideració les necessitats específiques i les circumstàncies especials de les Parts que són països en desenvolupament, especialment aquelles Parts que són particularment vulnerables als efectes adversos del canvi climàtic, i, d'aquestes Parts, especialment les que són països en desenvolupament, que haurien de suportar una càrrega anormal o desproporcionada en virtut del Conveni.

¹ Els títols dels articles s'inclouen exclusivament per orientar el lector

3. Les Parts haurien de prendre mesures de precaució per preveure, prevenir o reduir al mínim les causes del canvi climàtic i mitigar-ne els efectes negatius. Quan hi hagi amenaça de dany greu o irreversible, la manca de certesa científica absoluta no s'hauria d'utilitzar com a raó per ajornar aquestes mesures, tenint en compte que les polítiques i mesures per fer front al canvi climàtic haurien d'ésser eficaces en funció dels costos per tal d'assegurar beneficis mundials al menor cost possible. Amb aquesta finalitat, les esmentades polítiques i mesures haurien de tenir en compte els diferents contextos socioeconòmics, ésser integrals, incloure totes les fonts, receptors i dipòsits pertinents de gasos efecte d'hivernacle i incloure tots els sectors econòmics. Els esforços per fer front al canvi climàtic poden dur-se a terme en cooperació entre les Parts interessades.

4. Les Parts tenen el dret al desenvolupament sostenible i haurien de promoure'l. Les polítiques i mesures per protegir el sistema climàtic contra el canvi induït per l'ésser humà haurien d'ésser apropiades a les condicions específiques de cada una de les Parts i estar integrades en els programes nacionals de desenvolupament, tenint en compte que el creixement econòmic és essencial per a l'adopció de mesures encaminades a fer front al canvi climàtic.

5. Les Parts haurien de cooperar en la promoció d'un sistema econòmic internacional obert i propici que conduís al creixement econòmic i al desenvolupament sostenibles en totes les Parts, particularment en les que són països en desenvolupament, permetent-los així de fer front en millors condicions als problemes del canvi climàtic. Les mesures adoptades per combatre el canvi climàtic, incloses les unilaterals, no haurien de constituir un mitjà de discriminació arbitrària o injustificable ni una restricció encoberta al comerç internacional.

Article 4. Compromisos

1. Totes les Parts, tenint en compte llurs responsabilitats comunes però diferenciades i el caràcter específic de llurs prioritats nacionals i regionals de desenvolupament, de llurs objectius i de llurs circumstàncies, hauran de:

a. Elaborar, actualitzar periòdicament, publicar i facilitar a la Conferència de les Parts, d'acord amb l'article 12, inventaris nacionals de les emissions antropogèniques per part de les fonts i de l'absorció per part dels receptors de tots els gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real, utilitzant metodologies comparables que hauran d'ésser acordades per la Conferència de les Parts.

b. Formular, aplicar, publicar i actualitzar regularment programes nacionals i, si s'escau, regionals, que continguin mesures orientades a mitigar el canvi climàtic, tenint en compte les emissions antropogèniques per part de les fonts i l'absorció per part dels receptors de tots els gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real, i mesures per facilitar l'adaptació adequada al canvi climàtic.

c. Promoure i donar suport amb llur cooperació al desenvolupament, l'aplicació i la difusió, inclosa la transferència, de tecnologies, pràctiques i processos que controlin, redueixin o previnguin les emissions antropogèniques de gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real en tots els sectors pertinents, entre ells l'energia, el transport, la indústria, l'agricultura, la silvicultura i la gestió de residus.

d. Promoure la gestió sostenible i promoure i donar suport amb llur cooperació a la conservació i l'enfortiment, si s'escau, dels receptors i dipòsits de tots els gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real, inclosos la biomassa, els boscos i els oceans i també d'altres ecosistemes terrestres, costaners i marins.

e. Cooperar en els preparatius per a l'adaptació als impactes del canvi climàtic; desenvolupar i elaborar plans apropiats i integrats per a l'ordenació de les zones costaneres, els recursos hídrics i l'agricultura i per a la protecció i rehabilitació de les zones, particularment d'Àfrica, afectades per la sequera i la desertificació, i també per les inundacions.

f. Tenir en compte, en la mesura del possible, les consideracions relatives al canvi climàtic en llurs polítiques i mesures socials, econòmiques i ambientals pertinents, i emprar mètodes apropiats (per exemple, avaluacions d'impacte., formulats i determinats a escala nacional amb l'objectiu de reduir al mínim els efectes negatius sobre l'economia, la salut pública i la qualitat del medi ambient dels projectes o les mesures empreses per les Parts per mitigar el canvi climàtic o adaptar-s'hi.

g. Promoure i donar suport amb llur cooperació a la investigació científica, tecnològica, tècnica, socioeconòmica i d'altra mena, a l'observació sistemàtica i l'establiment d'arxius de dades relatius al sistema climàtic amb l'objectiu de facilitar la comprensió de les causes, els efectes, la magnitud i la distribució cronològica del canvi climàtic i també de les conseqüències econòmiques i socials de les diferents estratègies de resposta, i amb l'objectiu també de reduir o eliminar els elements d'incertesa que encara subsisteixen al respecte.

h. Promoure i donar suport amb llur cooperació a l'intercanvi ple, obert i oportú de la informació pertinent d'ordre científic, tecnològic, tècnic, socioeconòmic i jurídic sobre el sistema climàtic i el canvi climàtic, i sobre les conseqüències econòmiques i socials de les diferents estratègies de resposta.

i. Promoure i donar suport amb llur cooperació a

l'educació, la capacitat i la sensibilització del públic respecte al canvi climàtic, i estimular la participació més àmplia possible en aquest procés, inclosa la de les organitzacions no-governamentals.

j. Comunicar a la Conferència de les Parts la informació relativa a l'aplicació del Conveni, d'acord amb l'article 12.

2. Les Parts que són països desenvolupats i la resta de les Parts incloses en l'annex I es comprometen específicament a complir el que s'estipula a continuació:

a. Cada una d'aquestes Parts adoptarà polítiques nacionals i prendrà les mesures corresponents de mitigació del canvi climàtic, limitarà les seves emissions antropogèniques de gasos amb efecte d'hivernacle i protegirà i minorarà els seus receptors i dipòsits de gasos amb efecte d'hivernacle. Aquestes polítiques i mesures demostraran que els països desenvolupats estan prenent la iniciativa pel que fa a modificar les tendències més a llarg termini de les emissions antropogèniques en concordança amb l'objectiu del present Conveni; reconeixent que el retorn, abans de finals de l'actual decenni, als nivells anteriors d'emissions antropogèniques de diòxid de carboni i d'altres gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real contribuiria a aquesta modificació; i tenint en compte les diferències de punts de partida i aproximació, d'estructures econòmiques i bases de recursos entre aquestes Parts, la necessitat de mantenir un creixement econòmic fort i sostenible, les tecnologies disponibles i d'altres circumstàncies individuals; i també la necessitat que cada una d'aquestes Parts contribueixi de manera equitativa i apropiada a l'acció mundial per a la consecució d'aquest objectiu. Aquestes Parts podran aplicar les esmentades polítiques i mesures conjuntament amb altres Parts i podran ajudar altres Parts a contribuir a l'objectiu del Conveni i, en particular, a l'objectiu d'aquest incís.

b. A fi de promoure l'avenç cap a aquest objectiu, cada una d'aquestes Parts presentarà, d'acord amb l'article 12, dins dels sis mesos següents a l'entrada en vigor del Conveni en el seu territori, i periòdicament a partir d'aleshores, informació detallada sobre les polítiques i mesures a què es fa referència en l'incís a., i sobre les projeccions resultants respecte a les emissions antropogèniques per part de les fonts i a l'absorció per part dels receptors de gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real per al període al qual es refereix l'incís a., amb la finalitat de retornar de manera individual o conjunta als nivells de 1990 d'aquestes emissions antropogèniques de diòxid de carboni i d'altres gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real. La Conferència de les Parts examinarà aquesta informació en el seu primer període de sessions i a partir d'aleshores de forma periòdica, d'acord amb l'article 7.

c. Per tal de calcular les emissions per part de les fonts i l'absorció per part dels receptors de gasos amb efecte d'hivernacle per a les finalitats de l'incís b., es prendran en consideració els coneixements científics més exactes de què es disposi; entre ells, els relatius a la capacitat efectiva dels receptors i a la respectiva contribució d'aquests gasos al canvi climàtic. La Conferència de les Parts examinarà i acordarà les metodologies que s'hauran d'emprar per a aquests càlculs en el seu primer període de sessions i les revisarà periòdicament a partir d'aleshores.

d. La Conferència de les Parts examinarà, en el seu primer període de sessions, els incisos a. i b. per tal de determinar si són adequats. Aquest examen es durà a terme a la llum de les informacions i avaluacions científiques més exactes de què es disposi sobre el canvi climàtic i les seves repercussions, i també de la informació tècnica, social i econòmica pertinent. Sobre la base d'aquest examen, la Conferència de les Parts adoptarà mesures apropiades, que podran consistir en l'aprovació d'esmenes als compromisos estipulats en els incisos a. i b. La Conferència de les Parts, en el seu primer període de sessions, també adoptarà decisions sobre criteris per a l'aplicació conjunta indicada en l'incís a. Es realitzarà un segon examen dels incisos a. i b. no més tard del 31 de desembre de 1998, i posteriorment d'altres a intervals regulars determinats per la Conferència de les Parts, fins que s'assoleixi l'objectiu del present Conveni.

e. Cada una d'aquestes Parts:

- i. coordinarà amb la resta de Parts indicades, si s'escau, els corresponents instruments econòmics i administratius elaborats per assolir l'objectiu del Conveni; i
- ii. identificarà i revisarà periòdicament les polítiques i pràctiques pròpies que promoguin la realització d'activitats que produeixin nivells d'emissions antropogèniques de gasos amb efecte d'hivernacle, no controlats pel Protocol de Mont-real, superiors als que normalment es produïrien.

f. La Conferència de les Parts examinarà, no més tard del 31 de desembre de 1998, la informació disponible amb l'objectiu d'adoptar decisions respecte a les esmenes que correspongui introduir en la llista dels annexos I i II, amb l'aprovació de la Part interessada.

g. Qualsevol de les Parts no incloses en l'annex I podrà, en el seu instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió, o en qualsevol moment a partir d'aleshores, notificar al Dipositari la seva intenció d'obligar-se en virtut dels incisos a. i b. anteriors. El Dipositari informarà la resta de signataris i Parts d'aquesta notificació.

3. Les Parts que són països desenvolupats i la resta de Parts que figuren a l'annex II proporcionaran recursos financers nous i addicionals per cobrir la totalitat de les despeses convingudes que efectuin les Parts que són països en desenvolupament, als efectes de complir llurs obligacions en virtut del paràgraf 1 de l'article 12. També proporcionaran els recursos financers (entre ells, recursos per a la transferència de tecnologia, que les Parts que són països en desenvolupament necessitin per satisfer la totalitat de les despeses addicionals

convingudes resultants de l'aplicació de les mesures establertes en el paràgraf 1 d'aquest article i que s'hagin acordat entre una Part que és país en desenvolupament i l'entitat o entitats internacionals a les quals es refereix l'article 11, d'acord amb el present article. En portar a la pràctica aquests compromisos, es tindrà en compte la necessitat que el flux de fons sigui adequat i previsible i també la importància que la càrrega es distribueixi adequadament entre les Parts que són països desenvolupats.

4. Les Parts que són països desenvolupats i la resta de Parts desenvolupades que figuren a l'annex II també ajudaran les Parts que són països en desenvolupament particularment vulnerables als efectes adversos del canvi climàtic a fer front als costos que impliqui llur adaptació a aquests efectes adversos.

5. Les Parts que són països en desenvolupament i la resta de Parts desenvolupades que figuren a l'annex II prendran totes les mesures possibles per promoure, facilitar i finançar, segons convingui, la transferència de tecnologies i coneixements pràctics ambientalment sans, o l'accés a aquestes tecnologies i coneixements, a altres Parts, especialment les Parts que són països en desenvolupament, a fi que puguin aplicar les disposicions del Conveni. En aquest procés, les Parts que són països desenvolupats donaran suport al desenvolupament i la millora de les capacitats i tecnologies endògenes de les Parts que són països en desenvolupament. Altres Parts i organitzacions que estiguin en condicions de fer-ho també podran contribuir a facilitar la transferència de les esmentades tecnologies.

6. En el compliment dels compromisos contrets en virtut del paràgraf 2, la Conferència de les Parts atorgarà cert grau de flexibilitat a les Parts incloses en l'annex I que estan en procés de transició cap a una economia de mercat, a fi d'augmentar la capacitats d'aquestes Parts de fer front al canvi climàtic, fins i tot en relació amb el nivell històric d'emissions antropogèniques de gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real pres com a referència.

7. La mesura en què les Parts que són països en desenvolupament portin a la pràctica efectivament llurs compromisos en virtut del Conveni dependrà de la manera en què les Parts que són països desenvolupats portin a la pràctica efectivament llurs compromisos relatius als recursos financers i a la transferència de tecnologia, i es tindrà plenament en compte el fet que el desenvolupament econòmic i social i l'eradicació de la pobresa són les prioritats primeres i essencials de les Parts que són països en desenvolupament.

8. En dur a la pràctica els compromisos als quals es refereix el present article, les Parts estudiaran a fons les mesures que calgui prendre en virtut del Conveni, amb la inclusió de mesures relacionades amb el finançament, les assegurances i la transferència de tecnologia, per atendre les necessitats i preocupacions específiques de les Parts que són països en desenvolupament derivades dels efectes adversos del canvi climàtic o de l'impacte de l'aplicació de mesures de resposta. Es posarà especial atenció en les necessitats dels països següents:

- a. els països insulars petits;
- b. els països amb zones costaneres baixes;
- c. els països amb zones àrides o semiàrides, zones forestals i zones exposades al deteriorament forestal;

d. els països amb zones propenses als desastres naturals;

e. els països amb zones exposades a la sequera i la desertificació;

f. els països amb zones d'alta contaminació atmosfèrica urbana;

g. els països amb zones d'ecosistemes fràgils, inclosos els ecosistemes muntanyosos;

h. els països les economies dels quals depenen en gran mesura dels ingressos generats per la producció, el processament i l'exportació de combustibles fòssils i productes associats d'energia intensiva, o de llur consum;

i. els països sense litoral i els països de trànsit. A més, la Conferència de les Parts pot prendre les mesures que convinguin en relació amb aquest paràgraf.

9. Les Parts prendran plenament en consideració les necessitats específiques i les situacions especials dels països menys avançats en adoptar mesures respecte al finançament i la transferència de tecnologia.

10. En dur a la pràctica els compromisos dimanants del Conveni, les Parts tindran en compte, d'acord amb l'article 10, la situació de les Parts, en especial de les Parts que són països en desenvolupament, les economies de les quals siguin vulnerables als efectes adversos de les mesures de resposta als canvis climàtics. Això

s'aplica en especial a les Parts les economies de les quals depenen en gran mesura dels ingressos generats per la producció, el processament i l'exportació de combustibles fòssils i de productes associats d'energia intensiva, o de llur consum, o bé de l'ús de combustibles fòssils la substitució dels quals els ocasioni serioses dificultats.

Article 5. Investigació i observació sistemàtica

En dur a la pràctica els compromisos als quals fa referència l'incís g. del paràgraf 1 de l'article 4, les Parts:

a. donaran suport i desenvoluparan encara més, si s'escau, els programes i les xarxes o organitzacions internacionals i intergovernamentals que tinguin per objecte definir, realitzar, avaluar o finançar activitats d'investigació, recopilació de dades i observació sistemàtica, tenint en compte la necessitat de minimitzar la duplicació d'esforços;

b. donaran suport als esforços internacionals i intergovernamentals per reforçar l'observació sistemàtica i les capacitats i els mitjans nacionals d'investigació científica i tècnica, particularment en els països en desenvolupament, i per promoure l'accés a les dades obtingudes de zones situades fora de la jurisdicció nacional, i també l'intercanvi i l'anàlisi d'aquestes dades; i

c. tindran en compte les necessitats i preocupacions particulars dels països en desenvolupament i cooperaran amb la finalitat de minorar llurs mitjans i capacitats endògenes per tal de participar en els esforços als quals fan referència els apartats a. i b.

Article 6. Educació, formació i sensibilització del públic

En dur a la pràctica els compromisos als quals es refereix l'incís i. del paràgraf 1 de l'article 4, les Parts:

a. Promouran i facilitaran, en el pla nacional i, si s'escau, en els plans subregional i regional, d'acord amb les lleis i els reglaments nacionals i segons llurs capacitats respectives:

i. l'elaboració i aplicació de programes d'educació i sensibilització del públic sobre el canvi climàtic i els seus efectes;

ii. l'accés del públic a la informació sobre el canvi climàtic i els seus efectes;

iii. la participació del públic en l'estudi del canvi climàtic i dels seus efectes i en l'elaboració de les

respostes adequades; i

iv. la formació de personal científic, tècnic i directiu.

b. Cooperaran, en el pla internacional, i, si s'escau, mitjançant organismes ja existents, promouran:

i. la preparació i l'intercanvi de material educatiu i de material destinat a sensibilitzar el públic sobre el canvi climàtic i els seus efectes; i

ii. programes d'educació i formació, inclòs el reforçament de les institucions nacionals i l'intercanvi o l'adscripció de personal encarregat de formar experts en aquesta esfera, en particular per als països en desenvolupament.

Article 7. Conferència de les Parts

1. En virtut del present article, s'estableix la creació d'una Conferència de les Parts.

2. La Conferència de les Parts, en qualitat d'òrgan suprem del present Conveni, examinarà regularment l'aplicació del Conveni i de tot instrument jurídic connex que adopti la

Conferència de les Parts i, d'acord amb el seu mandat, prendrà les decisions necessàries per promoure l'aplicació eficaç del present Conveni. A aquest efecte:

a. examinarà periòdicament les obligacions de les Parts i les disposicions institucionals establertes en virtut del present Conveni a la llum de l'objectiu del Conveni, de l'experiència obtinguda arran de la seva aplicació i de l'evolució dels coneixements científics i tècnics;

b. promourà i facilitarà l'intercanvi d'informació sobre les mesures adoptades per les Parts per tal de fer front al canvi climàtic i als seus efectes, tenint en compte les circumstàncies, responsabilitats i capacitats diferents de les Parts i llurs respectius compromisos en virtut del Conveni;

c. facilitarà, a petició de dues o més Parts, la coordinació de les mesures adoptades per elles per fer front al canvi climàtic i als seus efectes, tenint en compte les circumstàncies, responsabilitats i capacitats de les Parts i llurs respectius compromisos en virtut del Conveni;

d. promourà i dirigirà, d'acord amb l'objectiu i les disposicions del Conveni, el desenvolupament i el perfeccionament periòdic de metodologies comparables que acordarà la Conferència de les Parts, entre altres coses, amb l'objectiu de preparar inventaris de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per part de les fonts i de llur absorció per part dels receptors i d'avaluar l'eficàcia de les mesures adoptades per limitar les emissions i fomentar l'absorció d'aquests gasos;

e. avaluarà, sobre la base de tota la informació que se li proporciona d'acord amb les disposicions del Conveni, l'aplicació del Conveni

per part de les Parts, els efectes generals de les mesures adoptades en virtut del Conveni, en particular els efectes ambientals, econòmics i socials i també llur efecte acumulatiu, i la mesura en què s'avança vers la consecució de l'objectiu del Conveni;

f. examinarà i aprovarà informes periòdics sobre l'aplicació del Conveni i en disposarà la publicació;

g. farà recomanacions sobre tota qüestió necessària per a l'aplicació del Conveni;

h. procurarà mobilitzar recursos financers d'acord amb els paràgrafs 3, 4 i 5 de l'article 4, i amb l'article 11;

i. establirà els òrgans subsidiaris que considera necessaris per a l'aplicació del Conveni;

j. examinarà els informes presentats pels seus òrgans subsidiaris i proporcionarà directrius a aquests òrgans;

k. acordarà i aprovarà, per consens, el seu reglament i el seu reglament financer, i els dels òrgans subsidiaris;

l. sol·licitarà, si s'escau, els serveis i la cooperació de les organitzacions internacionals i dels òrgans intergovernamentals i no-governamentals competents, i utilitzarà la informació que aquestes organitzacions i aquests òrgans li proporcionin; i

m. durà a terme la resta de funcions que siguin necessàries per assolir l'objectiu del present Conveni, i també la resta de funcions que se li encomanen en el Conveni.

3. La Conferència de les Parts, en el seu primer període de sessions, aprovarà el seu propi reglament i els dels seus òrgans subsidiaris establerts en virtut del Conveni, els quals inclouran procediments per a l'adopció de decisions sobre assumptes per als quals no s'apliquin els procediments d'adopció de decisions estipulats en el Conveni. Aquests procediments podran especificar la majoria necessària per a l'adopció de determinades decisions.

4. El primer període de sessions de la Conferència de les Parts serà convocat per la Secretaria provisional esmentada a l'article 21, i tindrà lloc no més tard d'un any des de l'entrada en vigor del Conveni. Posteriorment, els períodes ordinaris de sessions de la Conferència de les Parts tindran lloc anualment, excepte en el cas que la Conferència decideixi alguna altra cosa.

5. Els períodes extraordinaris de sessions de la Conferència de les Parts tindran lloc cada vegada que la Conferència ho consideri necessari, o bé quan una de les Parts ho sol·liciti per escrit i, dins dels sis mesos següents a la notificació de la sol·licitud per part de la Secretaria a les Parts, la sol·licitud obtingui el suport de com a mínim un terç de les Parts.

6. Les Nacions Unides, els seus organismes especialitzats i l'Organisme Internacional d'Energia Atòmica, i també tot Estat membre o tot observador d'aquestes organitzacions que no siguin Parts en el Conveni, podran estar present en els períodes de sessions de la Conferència de les Parts com a observadors. Tot altre organisme o òrgan, sigui nacional o internacional, governamental o no-governamental, competent en els assumptes compresos en el Conveni i que hagi informat la Secretaria del seu desig d'estar representats en un període de sessions de la Conferència de les Parts com a observador, podrà ésser admès en qualitat d'observador, excepte en el cas que un terç de les Parts presents s'hi oposi. L'admissió i participació dels observadors es regirà pel reglament aprovat per la Conferència de les Parts.

Article 8. Secretaria

1. En virtut del present article s'estableix una Secretaria.
2. Les funcions de la Secretaria seran les següents:
  - a. organitzar els períodes de sessions de la Conferència de les Parts i dels òrgans subsidiaris establerts en virtut del Conveni, i prestar-los els serveis necessaris;
  - b. reunir i trametre els informes que se li presentin;
  - c. presentis assistència a les Parts, en particular a les Parts que són països en desenvolupament, a instància seva, en la reunió i transmissió de la informació necessària d'acord amb les disposicions del Conveni;
  - d. preparar informes sobre les seves activitats i presentar-los a la Conferència de les Parts;
  - e. garantir la coordinació necessària amb les secretaries de la resta d'òrgans internacionals pertinents;
  - f. executar les disposicions administratives i contractuals que siguin necessàries per al compliment eficaç de les seves funcions, sota la direcció general de la Conferència de les Parts; i
  - g. desenvolupar la resta de funcions de secretaria especificades en el Conveni i en qualsevol dels seus protocols, i tota la resta de funcions que determini la Conferència de les Parts.
3. La Conferència de les Parts, en el seu primer període de sessions, designarà una Secretaria permanent i adoptarà les mesures necessàries per al seu funcionament.

Article 9. Òrgan Subsidiari d'Assessorament Científic i Tecnològic

1. En el present article s'estableix un Òrgan Subsidiari d'Assessorament Científic i Tecnològic encarregat de proporcionar a la Conferència de les Parts, i, si s'escau, a la resta dels seus òrgans subsidiaris, informació i assessorament oportuns sobre els aspectes científics i tecnològics relacionats amb el present Conveni.

Aquest òrgan estarà obert a la participació de totes les Parts i serà multidisciplinari. Estarà integrat per representants dels governs amb competència en l'esfera de l'especialització pertinent. Presentarà regularment informes a la Conferència de les Parts sobre tots els aspectes de la seva tasca.

2. Sota la direcció de la Conferència de les Parts i amb el suport dels òrgans internacionals competents existents, aquest òrgan:
  - a. proporcionarà avaluacions sobre l'estat dels coneixements científics relacionats amb el canvi climàtic i els seus efectes;
  - b. proporcionarà avaluacions científiques sobre els efectes de les mesures adoptades per a l'aplicació del Conveni;
  - c. identificarà les tecnologies i els coneixements especialitzats que siguin innovadors, eficients i més avançats i oferirà assessorament sobre les formes de promoure el desenvolupament o de transferir les esmentades tecnologies;
  - d. oferirà assessorament sobre programes científics, sobre la cooperació internacional relativa a la investigació i l'evolució del canvi climàtic i sobre els mitjans de donar suport al desenvolupament de les capacitats endògenes dels països en desenvolupament, i
  - e. respondrà les preguntes de caràcter científic, tècnic i metodològic que la Conferència de les Parts i els seus òrgans subsidiaris li plantegin.
3. La Conferència de les Parts podrà ampliar ulteriorment les funcions i el mandat d'aquest òrgan.

Article 10. Òrgan Subsidiari d'Execució

1. S'estableix un Òrgan Subsidiari d'Execució encarregat d'ajudar la Conferència de les Parts en l'avaluació i l'examen del compliment efectiu del present Conveni. Aquest òrgan estarà obert a la participació de totes les Parts i estarà integrat per representants governamentals que siguin experts en qüestions relacionades amb el canvi climàtic. Presentarà regularment informes a la Conferència de les Parts sobre tots els aspectes de la seva tasca.
2. Sota la direcció de la Conferència de les Parts, aquest òrgan:
  - a. examinarà la informació tramesa d'acord amb el paràgraf 1 de l'article 12, a fi d'avaluar en el seu conjunt els efectes agregats de les mesures adoptades per les Parts a la llum de les avaluacions científiques més recents relatives al canvi climàtic;

- b. examinarà la informació tramesa d'acord amb el paràgraf 2 de l'article 12, a fi d'ajudar la Conferència de les Parts en la realització dels exàmens estipulats en l'incís d. del paràgraf 2 de l'article 4; i
- c. ajudarà la Conferència de les Parts, si s'escau, en la preparació i aplicació de les seves decisions.

Article 11. Mecanisme de finançament

1. En el present article es defineix un mecanisme per al subministrament de recursos financers a títol de subvenció o en condicions de favor per a, entre altres coses, la transferència de tecnologia. Aquest mecanisme funcionarà sota la direcció de la Conferència de les Parts i retrà comptes a aquesta conferència, la qual en decidirà les polítiques, les prioritats de programes i els criteris d'elegibilitat en relació amb el present Conveni. El seu funcionament serà encomanat a una o més entitats internacionals ja existents.

2. El mecanisme financer tindrà una representació equitativa i equilibrada de totes les Parts en el marc d'un sistema de direcció transparent.

3. La Conferència de les Parts i l'entitat o entitats a les quals s'encomani el funcionament del mecanisme financer acordaran les disposicions destinades a posar en pràctica els paràgrafs precedents, entre les quals s'inclouran les següents:

- a. modalitats per assegurar que els projectes finançats per fer front al canvi climàtic estiguin d'acord amb les polítiques, les prioritats de programa i els criteris d'elegibilitat establerts per la Conferència de les Parts;
- b. modalitats mitjançant les quals una determinada decisió de finançament pugui ésser

reconsiderada a la llum d'aquestes polítiques, prioritats de programa i criteris d'elegibilitat;

c. la presentació per part de l'entitat o entitats d'informes periòdics a la Conferència de les Parts sobre les seves operacions de finançament, de manera compatible amb el requisit de rendició de comptes enunciat al paràgraf 1; i

d. la determinació de manera previsible i identificable de l'abast del finançament necessari i disponible per a l'aplicació del present Conveni i les condicions d'acord amb les quals es revisarà periòdicament aquest abast.

4. La Conferència de les Parts farà, en el seu primer període de sessions, arranjaments per aplicar les disposicions precedents i examinarà i prendrà en consideració les disposicions transitòries a les quals es fa referència al paràgraf 3 de l'article 21, i decidirà si s'han de mantenir aquestes disposicions transitòries. Dins dels quatre anys següents, la Conferència de les Parts examinarà el mecanisme financer i n'adoptarà les mesures apropiades.

5. Les Parts que són països desenvolupats podran també proporcionar, i les Parts que són països en desenvolupament podran utilitzar, recursos financers relacionats amb l'aplicació del present Conveni per conductes bilaterals, regionals i per altres conductes multilaterals.

Article 12. Transmissió de la informació relacionada amb l'aplicació

1. D'acord amb el paràgraf 1 de l'article 4, cada una de les Parts trametrà a la Conferència de les Parts, per mitjà de la Secretaria, els elements d'informació següents:

- a. un inventari nacional, en la mesura que ho permetin les seves possibilitats, de les emissions antropogèniques per part de les fonts i de l'absorció per part dels receptors de tots els gasos amb efecte d'hivernacle no controlats pel Protocol de Mont-real utilitzant metodologies comparables que promourà i aprovarà la

Conferència de les Parts;

b. una descripció general de les mesures que ha adoptat o preveu adoptar en aplicació del Conveni; i

c. qualsevol altra informació que la Part considera pertinent per a la consecució de l'objectiu del Conveni i apta per ésser inclosa en la seva comunicació, incloses, si fos factible, dades pertinents per al càlcul de les tendències de les emissions mundials.

- 2.** Cadascuna de les Parts que són països desenvolupats i cada una de la resta de Parts compreses en l'annex I inclourà en la seva comunicació els elements d'informació següents:
- a. una descripció detallada de les polítiques i mesures que hagi aprovat per posar en pràctica el seu compromís d'acord amb els incisos a. i b. del paràgraf 2 de l'article 4;
- b. una estimació concreta dels efectes que tindran les polítiques i mesures a les quals es fa referència en l'apartat a. sobre les emissions antropogèniques per part de les seves fonts i sobre l'absorció per part dels receptors de gasos amb efecte d'hivernacle durant el període al qual es fa referència en l'incís a. del paràgraf 2 de l'article 4.
- 3.** A més, cadascuna de les Parts que sigui un país desenvolupat i cadascuna de la resta de les Parts desenvolupades compreses en l'annex I inclouran detalls de les mesures adoptades d'acord amb els paràgrafs 3, 4 i 5 de l'article 4.
- 4.** Les Parts que són països en desenvolupament podran proposar voluntàriament projectes de finançament en què precisaran les tecnologies, els materials, l'equip, les tècniques o les pràctiques que es necessitarien per executar aquests projectes i inclouran, si és possible, una estimació de tots els costos addicionals, de les reduccions de les emissions i de l'increment de l'absorció de gasos amb efecte d'hivernacle, i també una estimació dels beneficis consegüents.
- 5.** Cadascuna de les Parts que sigui un país en desenvolupament i cadascuna de la resta de les Parts incloses en l'annex I presentaran una comunicació inicial dins dels sis mesos següents a l'entrada en vigor del Conveni en la Part en qüestió. Cadascuna de la resta de les Parts que no figuri en aquesta presentarà una comunicació inicial dins d'un termini de tres anys comptats des de l'entrada en vigor del Conveni en aquesta Part o des del moment en què es disposi de recursos financers d'acord amb el paràgraf 3 de l'article 4. Les Parts que pertanyin al grup dels països menys avançats podran presentar la comunicació inicial a llur discreció. La Conferència de les Parts determinarà la freqüència de les comunicacions posteriors de totes les Parts, tenint en compte els diferents terminis fixats en aquest paràgraf.
- 6.** La informació presentada per les Parts d'acord amb aquest article serà tramesa per la Secretaria, com abans millor, a la Conferència de les Parts i als òrgans subsidiaris corresponents. Si cal, la Conferència de les Parts podrà examinar novament els procediments de comunicació de la informació.
- 7.** A partir del seu primer període de sessions, la Conferència de les Parts adoptarà disposicions per facilitar l'assistència tècnica i financera a les Parts que són països en desenvolupament, a petició seva, als efectes de recopilar i presentar informació d'acord amb aquest article i de determinar les necessitats tècniques i financeres associades amb els projectes proposats i les mesures de resposta en virtut de l'article 4. Aquesta assistència podrà ésser proporcionada per altres Parts, per organitzacions internacionals competents i per la Secretaria, segons convingui.
- 8.** Qualsevol grup de Parts podrà, d'acord amb les directrius que adopti la Conferència de les Parts i prèvia notificació a la Conferència de les Parts, presentar una comunicació conjunta en compliment de les obligacions que l'afecten en virtut del present article, sempre que aquesta comunicació inclogui informació sobre el compliment per part de cadascuna d'aquestes Parts de llurs obligacions individuals d'acord amb el present Conveni.
- 9.** La informació que rebí la Secretaria i que estigui catalogada com a informació confidencial per la Part que la presenti, d'acord amb criteris que establirà la Conferència de les Parts, serà recollida per la Secretaria de manera que es protegeixi el seu caràcter confidencial abans de posar-la a disposició d'algun dels òrgans que participen en la transmissió i l'examen de la informació.
- 10.** D'acord amb el paràgraf 9, i sense perjudici de la facultat de qualsevol de les Parts de fer pública la seva comunicació en qualsevol moment, la Secretaria farà públiques les comunicacions de les Parts d'acord amb aquest article en el moment en què siguin presentades a la Conferència de les Parts.

Article 13. Resolució de qüestions relacionades amb l'aplicació del Conveni

En el seu primer període de sessions, la Conferència de les Parts considerarà l'establiment d'un mecanisme consultiu multilateral al qual podran recórrer les Parts, si així ho sol·liciten, per a la resolució de qüestions relacionades amb l'aplicació del present Conveni.

Article 14. Solució de controvèrsies

1. En cas de controvèrsia entre dues o més Parts sobre la interpretació o l'aplicació del Conveni, les Parts interessades intentaran solucionar-la mitjançant la negociació o qualsevol altre mitjà pacífic de llur elecció.

2. En ratificar, acceptar o aprovar el Conveni o en adherir-s'hi, o en qualsevol moment a partir d'aleshores, qualsevol Part que no sigui una organització regional d'integració econòmica podrà declarar en un instrument escrit presentat al Dipositari que reconeix com a obligatoris *ipso facto* i sense acord especial, respecte a qualsevol controvèrsia relativa a la interpretació o a l'aplicació del Conveni, i en relació amb qualsevol Part que accepti la mateixa obligació:

a. la submissió de la controvèrsia al Tribunal Internacional de Justícia; o
b. l'arbitratge d'acord amb els procediments que la Conferència de les Parts establirà, quan sigui factible, en un annex sobre l'arbitratge. Una Part que sigui una organització regional d'integració econòmica podrà fer una declaració amb efecte similar en relació amb l'arbitratge d'acord amb els procediments esmentats en l'incís b.

3. Tota declaració formulada en virtut del paràgraf 2 d'aquest article continuarà en vigor fins a la seva expiració d'acord amb el que s'hi prevegi o fins que hagin passat tres mesos des del lliurament al Dipositari de la notificació per escrit de la seva revocació.

4. Tota nova declaració, tota notificació de revocació o l'expiració de la declaració no afectarà de cap manera els procediments pendents davant el Tribunal Internacional de Justícia o davant el tribunal d'arbitratge, excepte en el cas que les Parts en controvèrsia decideixin alguna altra cosa.

5. D'acord amb l'aplicació del paràgraf 2, si passats dotze mesos des de la notificació d'una Part a una altra Part de l'existència d'una controvèrsia entre elles les Parts interessades no han pogut solucionar llur controvèrsia pels mitjans esmentats al paràgraf 1, la controvèrsia se sotmetrà, a petició de qualsevol de les Parts implicades, a conciliació.

6. A petició d'una de les Parts en controvèrsia, es crearà una comissió de conciliació, que estarà composta per un nombre igual de membres nomenats per cada Part interessada i un president elegit conjuntament pels membres nomenats per cada Part. La Comissió formularà una recomanació que les Parts consideraran de bona fe.

7. Tan aviat com sigui factible, la Conferència de les Parts establirà procediments addicionals relatius a la conciliació en un annex sobre la conciliació.

8. Les disposicions del present article s'aplicaran a tot instrument jurídic connex que adopti la Conferència de les Parts, excepte en el cas que es disposi alguna altra cosa en l'instrument en qüestió.

Article 15. Esmenes a la Convenció

1. Qualsevol de les Parts podrà proposar esmenes a la Convenció.

2. Les esmenes a la Convenció s'hauran d'aprovar en un període ordinari de sessions de la Conferència de les Parts. La Secretaria haurà de comunicar a les Parts el text del projecte d'esmena com a mínim amb sis mesos d'antelació a la reunió en la qual se'n proposi l'aprovació. La Secretaria comunicarà també els projectes d'esmena als signataris del Conveni i, a títol informatiu, al Dipositari.

3. Les Parts posaran el màxim d'interès a arribar a un acord per consens sobre qualsevol projecte d'esmena al Conveni. Si s'esgoten totes les possibilitats d'obtenir un consens sense arribar a un acord, l'esmena serà aprovada, com a últim recurs, per majoria de tres quarts de les Parts presents i votants en la reunió. La Secretaria comunicarà l'esmena aprovada al Dipositari, el qual la farà arribar a totes les Parts per a llur acceptació.

4. Els instruments d'acceptació de les esmenes es lliuraran al Dipositari. Les esmenes aprovades d'acord amb el paràgraf 3 d'aquest article entraran en vigor, per a les Parts que les hagin acceptades, al cap de noranta dies des de la data en què el Dipositari hagi rebut instruments d'acceptació de com a mínim tres quarts de les Parts del Conveni.

5. Les esmenes entraran en vigor per a la resta de les Parts al cap de noranta dies des de la data en què hagin lliurat al Dipositari l'instrument d'acceptació de les esmenes.

6. Als efectes d'aquest article, «Parts presents i votants» designa les Parts presents que emetin un vot afirmatiu o negatiu.

Article 16. Aprovació i esmena dels annexos del Conveni

1. Els annexos del Conveni formaran part integrant d'ell i, excepte en el cas que s'hi disposi expressament alguna altra cosa, tota referència al Conveni constituirà alhora una referència a qualsevol dels seus annexos. Sens perjudici del que es disposa a l'incís b. del paràgraf 2 i del paràgraf 7 de l'article 14, en els annexos només es podran incloure llistes, formularis i qualsevol altre material descriptiu que tracti sobre assumptes científics, tècnics, de procediment o administratius.

2. Els annexos del Conveni es proposaran i aprovaran d'acord amb el procediment establert en els paràgrafs 2, 3 i 4 de l'article 15.

3. Tot annex que hagi estat aprovat d'acord amb el que es disposa al paràgraf anterior entrarà en vigor per a totes les Parts en el Conveni sis mesos després de la data en què el Dipositari hagi comunicat a les Parts la seva aprovació, amb excepció de les Parts que hagin notificat per

escrit al Dipositari, dins d'aquest període, la seva no-acceptació de l'annex. L'annex entrarà en vigor en les Parts que hagin retirat llur notificació de no-acceptació al cap de noranta dies de la data en què el Dipositari hagi rebut la retirada de la notificació.

4. La proposta, aprovació i entrada en vigor d'esmenes als annexos del Conveni es regiran pel mateix procediment aplicable a la proposta, aprovació i entrada en vigor dels annexos del Conveni, d'acord amb els paràgrafs 2 i 3 d'aquest article.

5. Si per aprovar un annex o una esmena a un annex fos necessari esmenar el Conveni, l'annex o l'esmena a un annex no entraran en vigor fins que l'esmena al Conveni entri en vigor.

Article 17. Protocols

1. La Conferència de les Parts podrà, en qualsevol període ordinari de sessions, aprovar protocols del Conveni.
2. La Secretaria comunicarà a les Parts el text de tot projecte de protocol com a mínim amb sis mesos d'antelació respecte a la realització del corresponent període de sessions.
3. Les condicions per a l'entrada en vigor del protocol seran establertes per aquest instrument.
4. Només les Parts en la Convenció podran ésser Parts en un protocol.
5. Només les Parts en un protocol podran adoptar decisions d'acord amb aquest protocol.

Article 19. Dipositari

El secretari general de les Nacions Unides serà el Dipositari del Conveni i dels protocols aprovats d'acord amb l'article 17.

Article 20. Signatura

El present Conveni estarà obert a la signatura dels Estats membres de les Nacions Unides, d'organismes especialitzats o que siguin parts en l'Estatut del Tribunal Internacional de Justícia i de les organitzacions regionals d'integració econòmica a Rio de Janeiro, durant la Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament, i posteriorment a la Seu de les Nacions Unides a Nova York, del 20 de juny de 1992 al 19 de juny de 1993.

Article 21. Disposicions transitòries

1. Les funcions de Secretaria a les quals es refereix l'article 8 seran dutes a terme a títol provisional, fins que la Conferència de les Parts acabi el seu primer període de sessions, per la Secretaria establerta per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seva Resolució 45/212, de 21 de desembre de 1990.
2. El cap de la Secretaria provisional a la qual fa referència el paràgraf 1 cooperarà estretament amb el Grup Intergovernamental sobre Canvis Climàtics a fi d'assegurar que el Grup pugui satisfer la necessitat d'assessorament científic i tècnic objectiu. Podran consultar-se també altres organismes científics competents.
3. El Fons per al Medi Ambient Mundial dependent del Programa per el Desenvolupament de les Nacions Unides, el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Banc Internacional de Reconstrucció i Foment) serà l'entitat internacional encarregada a títol provisional del funcionament del mecanisme financer al qual fa referència l'article 11. A aquest efecte, s'hauria de reestructurar adequadament el Fons per al Medi Ambient Mundial i donar caràcter universal a la seva composició per tal de permetre-li de complir els requisits de l'article 11.

Article 22. Ratificació, acceptació, aprovació o adhesió

1. El Conveni estarà subjecte a ratificació, acceptació, aprovació o adhesió dels Estats i de les organitzacions regionals d'integració econòmica. Quedarà oberta l'adhesió a partir del dia següent al dia en el qual el Conveni quedi tancat per a signatura. Els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió es dipositaran en poder del Dipositari.

Article 18. Dret de vot

1. Excepte per al que s'estableix al paràgraf 2 d'aquest article, cada Part del Conveni tindrà un vot.
2. Les organitzacions regionals d'integració econòmica, en els assumptes de llur competència, exerciran llur dret de vot amb un nombre de vots igual al nombre de llurs Estats membres que siguin Parts en el Conveni. Aquestes organitzacions no exerciran llur dret de vot si qualsevol dels seus Estats membres exerceix el seu, i viceversa.

2. Les organitzacions regionals d'integració econòmica que siguin Parts en el Conveni sense que cap dels seus Estats membres ho sigui quedaran subjectes a totes les obligacions que els pertoquin en virtut del Conveni. En el cas de les organitzacions que tinguin un o més Estats membres que siguin Parts en el Conveni, l'organització i els seus Estats membres determinaran llur respectiva responsabilitat en el compliment de les obligacions que els pertoquin en virtut del Conveni. En aquests casos, l'organització i els Estats membres no podran exercir simultàniament drets conferits pel Conveni.

3. Les organitzacions regionals d'integració econòmica expressaran en llurs instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió l'abast de llur competència respecte a qüestions regides pel Conveni. Aquestes organitzacions comunicaran també qualsevol modificació substancial en l'abast de llur competència al Dipositari, el qual, al seu torn, la comunicarà a les Parts.

Article 23. Entrada en vigor

1. El Conveni entrarà en vigor al cap de noranta dies des de la data en què s'hagi dipositat el cinquantè instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

2. En cada Estat o organització regional d'integració econòmica que ratifiqui, accepti o aprovi el Conveni, o s'hi adhereixi un cop dipositat el cinquantè instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió, el Conveni entrarà en vigor al cap de noranta dies de la data en què l'Estat o l'organització hagi dipositat el seu instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

3. Als efectes dels paràgrafs 1 i 2 d'aquest article, l'instrument que dipositi una organització regional d'integració econòmica no comptarà a més dels que hagin dipositat els Estats membres de l'organització.

Article 24. Reserves

No es podran formular reserves al present Conveni.

Article 25. Denúncia

1. Qualsevol de les Parts podrà denunciar el Conveni, prèvia notificació per escrit al Dipositari, en qualsevol moment un cop hagin transcorregut tres anys a partir de la data en què el Conveni hagi entrat en vigor en la Part en qüestió.

2. La denúncia serà efectiva al cap d'un any des de la data en què el Dipositari hagi rebut la notificació corresponent o, posteriorment, en la data que s'indiqui en la notificació.

3. Es considerarà que la Part que denuncia el Conveni denuncia també els protocols en els quals és Part.

Article 26. Textos autèntics

L'original d'aquest Conveni, del qual els textos en àrab, xinès, castellà, francès, anglès i rus són igualment autèntics, es dipositarà en poder del secretari general de les Nacions Unides. EN TESTIMONI DE LA QUAL COSA els sotasignants, degudament autoritzats a aquest efecte, han signat el present Conveni.

FET a Nova York el nou de maig de mil nou-cents noranta dos.

Annexos I i II del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic

ANNEX I

Alemanya
Austràlia
Àustria
Bèlgica
Bielorússia*
Bulgària*
Canadà
Comunitat Econòmica Europea
Dinamarca
Espanya
Estats Units d'Amèrica
Estònia*
Federació Russa*
Finlàndia
França
Grècia
Hongria*
Irlanda
Islàndia
Itàlia
Japó
Letònia*
Lituània*
Luxemburg
Noruega
Nova Zelanda
Països Baixos
Polònia*
Portugal
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord
Romania*
Suècia
Suïssa
Turquia
Txecoslovàquia*
Ucraïna*

* Països que es troben en procés de transició cap a una economia de mercat.

ANNEX II

Alemanya
Austràlia
Àustria
Bèlgica
Bulgària*
Canadà
Comunitat Econòmica Europea
Dinamarca
Espanya
Estats Units d'Amèrica
Estònia*
Federació Russa*
Finlàndia
França
Grècia
Irlanda
Islàndia
Itàlia
Japó
Luxemburg
Noruega
Nova Zelanda
Països Baixos
Portugal
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord
Suècia
Suïssa
Turquia

* Països que es troben en procés de transició cap a una economia de mercat

Nacions Unides

● Protocol de Kyoto per al Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic

Fet a Kyoto l'onze de desembre del mil nou-cents noranta-set.

Les parts d'aquest Protocol, que són parts del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, el qual, d'aquí en endavant, serà anomenat «el Conveni», amb la finalitat d'assolir l'objectiu últim del Conveni tal com el recull l'article 2, recordant les disposicions del Conveni, seguint l'article 3 del Conveni i de conformitat amb el Mandat de Berlín adoptat mitjançant la decisió 1/CP.1 adoptada per la Conferència de les Parts del Conveni la primera ocasió en què es va reunir, acorden el següent:

Article 1. Definicions

- 1.** *La Conferència de les Parts* fa referència a la Conferència de les Parts del Conveni.
- 2.** El *Conveni* fa referència al Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, adoptat el 9 de maig del 1992 a Nova York.
- 3.** El *grup intergovernamental sobre el Canvi Climàtic* fa referència al grup intergovernamental sobre el Canvi Climàtic establert el 1988 juntament amb l'Organització Meteorològica Mundial i el Programa mediambiental de les Nacions Unides.
- 4.** El *Protocol de Mont-real* fa referència al Protocol de Mont-real sobre substàncies que redueixen la capa d'ozó, aprovat el 16 de setembre del 1987 a Mont-real i, posteriorment, modificat i esmenat.
- 5.** *Les parts presents i amb vot* fa referència a les parts que són presents i donen un vot afirmatiu o negatiu.
- 6.** *Part* fa referència, si no és que el context ho indica d'una altra manera, a una part d'aquest Protocol.
- 7.** *La part inclosa a l'annex I* fa referència a la part inclosa a l'annex i del Conveni, amb les esmenes que s'hi puguin fer, o a una part que ha fet una notificació segons l'article 4, paràgraf 2g, del Conveni.

Article 2. Objectius i principis

1. Amb la finalitat d'assolir els compromisos fixats en l'article 3 de reducció i limitació de les emissions quantificades, i amb l'objectiu de promoure un desenvolupament sostenible, les parts incloses a l'annex i, han de:

a. Aplicar i/o dissenyar polítiques i mesures noves segons la conjuntura particular de cada país, com, per exemple:

- i. Augmentar el rendiment de l'energia en els sectors rellevants de l'economia nacional;
- ii. Protegir i millora dels embornals i els dipòsits dels gasos amb efecte hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real, tenint en compte els compromisos presos en acords mediambientals internacionals importants; potenciar les pràctiques sostenibles en la gestió dels recursos forestals, la repoblació forestal i la reforestació.
- iii. Promoure formes sostenibles d'agricultura, tenint en compte les consideracions sobre el canvi climàtic;
- iv. Investigar i afavorir el desenvolupament i l'ús creixent de formes d'energia noves i renovables, de les tecnologies que retenen el diòxid de carboni i de tecnologies del so avançades i innovadores des del punt de vista mediambiental.
- v. Reduir progressivament o per etapes les deficiències del mercat, els incentius i les

exempcions fiscals en tots aquells sectors que emeten gasos amb efecte hivernacle i que s'oposen al Conveni i a l'aplicació dels instruments de mercat.

- vi. Promoure reformes adequades en els sectors pertinents amb l'objectiu de potenciar les polítiques i les mesures que limitin o afavoreixin la reducció de les emissions dels gasos hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real.
  - vii. Establir mesures que limitin i/o redueixin les emissions dels gasos amb efecte hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real en el sector dels transports.
  - viii. Limitar i/o reduir les emissions de metà mitjançant la recuperació i l'ús en la gestió dels residus, així com la producció, el transport i la distribució de l'energia.
- b. Cooperar amb les altres parts per potenciar l'efectivitat individual o col·lectiva de les polítiques i les mesures estipulades en aquest article, d'acord amb l'article 4, paràgraf 2ei, del Conveni. Amb aquesta finalitat, les parts han d'afavorir l'intercanvi d'experiències i informació sobre aquestes polítiques i mesures, i han de desenvolupar sistemes que en millorin la comparabilitat, la transparència i l'efectivitat. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'estudiar, durant la primera sessió o tan aviat com sigui possible, els mitjans que facilitin aquesta cooperació, tenint en compte tota la informació pertinent.

2. Les parts incloses a l'annex i s'han de proposar la limitació o la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real que procedeixen dels dipòsits de combustible dels avions i els vaixells, i ho han de fer a través de l'Organització Internacional de l'Aviació Civil i l'Organització Marítima Internacional, respectivament.

3. Les parts incloses a l'annex i s'esforçaran per aplicar les polítiques i les mesures estipulades en aquest article, amb l'objectiu de minimitzar les conseqüències negatives, incloses les conseqüències negatives del canvi climàtic, les conseqüències sobre el comerç internacional, i l'impacte social, mediambiental i econòmic en d'altres països, especialment les parts dels països en desenvolupament i, concretament, els que recull l'article 4, paràgrafs 8 i 9, del Conveni, tenint en compte l'article 3 del Conveni. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'emprendre, si escau, mesures noves que afavoreixin l'aplicació de les disposicions d'aquest paràgraf.

4. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, si considera positiu coordinar algunes de les polítiques o les mesures assenyalades en el paràgraf 1a supra, tenint en compte la conjuntura particular de cada país i les possibles repercussions, ha d'estudiar els mitjans i els procediments que permetin coordinar les polítiques i les mesures esmentades.

Article 3. Compliment de compromisos

1. Les parts incloses a l'annex i han de garantir, individualment o col·lectivament, que les emissions antropogèniques agregades, expressades en diòxid de carboni equivalent, dels

gasos amb efecte hivernacle que recull l'annex A no superin les quantitats que els han estat assignades i que han estat calculades d'acord amb els compromisos de reducció i limitació de

les emissions quantificades que s'indiquen a l'annex B i d'acord amb les disposicions d'aquest article, amb el propòsit de reduir les emissions globals d'aquest tipus de gasos com a mínim en un 5% per sota dels nivells del 1990 en el període

de compliment obligatori que va del 2008 al 2012.

2. L'any 2005, les parts incloses a l'annex i han de demostrar haver fet avenços en el compliment dels compromisos establerts en aquest Protocol.

3. Els canvis nets en les emissions per fonts i l'absorció pels embornals dels gasos amb efecte hivernacle que es deriven dels canvis en l'explotació del sòl provocats per l'home i les activitats forestals —des del 1990 restringides a la repoblació forestal, la reforestació i la desforestació—, mesurats com a canvis verificables en les acumulacions de carboni en cadascun dels períodes de compliment obligatori, s'han de fer servir per complir els compromisos de les parts incloses a l'annex i fixats en aquest article. D'acord amb els articles 7 i 8, s'han de revisar les emissions per fonts i l'absorció pels embornals dels gasos amb efecte hivernacle relacionats amb aquestes activitats, i se n'ha de donar una informació clara i verificable.

4. Abans de la primera sessió de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, i amb l'objectiu que l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic ho examini, les parts incloses a l'annex i han de proporcionar les dades que permetin determinar els nivells d'acumulació de carboni del 1990 i elaborar una estimació dels canvis que experimentaran les acumulacions de carboni durant els pròxims anys. Durant la primera sessió o tan aviat com sigui possible, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de determinar les modalitats, les normes i les directrius referents a com i quines activitats humanes addicionals relacionades amb els canvis en les emissions per fonts i l'absorció pels embornals dels gasos amb efecte hivernacle en els terrenys agrícoles i els canvis en l'explotació

de la terra i les categories forestals s'han d'afegir o sostreure de les quantitats assignades a les parts incloses a l'annex i, tenint en compte les incerteses, la transparència a l'hora d'informar, la possibilitat de verificació, el treball metodològic del Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic i els consells de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic, d'acord amb l'article 5 i les decisions preses a la Conferència de les Parts. Aquesta decisió s'ha d'aplicar a partir del segon període de compliment obligatori i durant els períodes següents. Les parts poden resoldre aplicar aquesta decisió referent a les activitats humanes durant el primer període de compliment obligatori, sempre que aquestes activitats s'hagin estat desenvolupant des del 1990.

5. Les parts incloses a l'annex i que duen a terme el procés de transició cap a una economia de mercat, l'any o el període base de les quals es va establir d'acord amb la decisió 9/CP.2, presa durant la segona sessió de la Conferència de les Parts, han de fer servir aquest any o període base per complir els compromisos estipulats en aquest article. Les parts que duen a terme el procés de transició cap a una economia de mercat i que encara no han presentat el primer informe nacional d'acord amb l'article 12 del Conveni han de notificar a la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol que tenen la intenció d'utilitzar un any o un període base històric que no és el 1990 per aplicar els compromisos convinguts en aquest article. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol decidirà si accepta aquesta notificació.

6. Tenint en compte l'article 4, paràgraf 6, del Conveni, a l'hora de complir els compromisos fixats pel Protocol que no es troben en aquest article, la Conferència de les Parts que aplega les

parts d'aquest Protocol ha de permetre un cert grau de flexibilitat a les parts incloses a l'annex I que duen a terme el procés de transició cap a una economia de mercat.

7. Durant el primer període de compliment obligatori, en què hi ha d'haver una reducció i una limitació de les emissions quantificades, i que va del 2008 al 2012, la quantitat assignada a les parts incloses a l'annex i ha de ser igual al percentatge recollit a l'annex B que fa referència a les emissions antropogèniques agregades expressades en diòxid de carboni equivalent dels gasos amb efecte hivernacle llistats a l'annex A i corresponents al 1990, o a l'any o el període base determinat d'acord amb el paràgraf 5 anterior i multiplicat per 5. Les parts incloses a l'annex i que l'any 1990 tenien com a font neta d'emissions de gasos amb efecte hivernacle els canvis en l'explotació del sòl i l'àmbit forestal, han d'incloure en el període o l'any base d'emissions del 1990 les emissions equivalents de diòxid de carboni antropogènic agregat per fonts menys l'absorció per embornals del 1990 i que provenen dels canvis en l'explotació del sòl, amb l'objectiu de calcular la quantitat que els ha de ser assignada.

8. Les parts incloses a l'annex i han de fer servir l'any 1995 com a any base per als hidrofluorocarburs, perfluorocarburs i hexafluorur de sofre, amb l'objectiu de fer el càlcul a què fa referència el paràgraf 7.

9. Els compromisos que les parts incloses a l'annex i han de prendre en períodes futurs s'han d'introduir com a esmenes a l'annex B del Protocol, i s'han d'adoptar de conformitat amb les disposicions de l'article 21, paràgraf 7. La Conferència de les Parts que aplega les parts

d'aquest Protocol ha de començar a estudiar aquests compromisos com a mínim set anys abans que finalitzi el primer període de compliment obligatori a què fa referència el paràgraf 1.

10. Quan, d'acord amb el que disposa l'article 6 o l'article 17, una part obté d'una altra part unitats de reducció de les emissions o fraccions d'una quantitat assignada, aquestes s'han de sumar a la quantitat que s'assigna a la part que les obté.

11. Quan, d'acord amb el que disposa l'article 6 o l'article 17, una part transfereix a una altra part unitats de reducció o fraccions d'una quantitat assignada, aquestes s'han de sostreure de la quantitat que s'assigna a la part que fa la transferència.

12. Les reduccions d'emissions certificades que una part obté d'una altra part d'acord amb el que disposa l'article 12 s'han de sumar a la quantitat assignada a la part que les obté.

13. Si les emissions d'una part inclosa a l'annex I durant un període de compliment obligatori són inferiors a la quantitat que aquest article li assigna, a petició de la part aquesta diferència s'ha de sumar a la quantitat que li és assignada per als períodes de compliment obligatori següents.

Article 4. Consignació de nivells d'emissió

1. Es considera que les parts incloses a l'annex i que hagin acordat complir conjuntament els compromisos fixats a l'article 3 han complert els compromisos si el total combinat d'emissions antropogèniques agregades, expressades en diòxid de carboni equivalent, dels gasos amb efecte hivernacle llistats a l'annex A no supera les quantitats assignades, que s'han de calcular sobre la base dels compromisos de reducció i limitació de les emissions quantificades recollits a l'annex B i d'acord amb el que disposa l'article 3. Aquest acord ha de determinar els nivells d'emissions respectius assignats a les parts de l'acord.

2. Les parts d'aquest acord han de notificar al secretariat els termes de l'acord en la data en què dipositin els instruments de ratificació, acceptació o aprovació d'aquest Protocol, o quan s'hi adhereixin. Al seu torn, el secretariat ha d'informar les parts i els signants del Conveni dels termes de l'acord.

3. L'acord ha d'estar en vigor durant el període de compliment obligatori especificat a l'article 3, paràgraf 7.

4. Si les parts que actuen conjuntament ho fan en el marc o juntament amb una organització que integra economies regionals, les alteracions en la composició de l'organització que es produeixin després de l'adopció d'aquest Protocol no han d'afectar els compromisos que recull aquest Protocol. Les modificacions en la composició de l'organització han de respondre només als compromisos estipulats en l'article 3 i adoptats després d'aquesta modificació.

5. En el cas que les parts no aconseguixin, com havien acordat, reduir el nivell combinat total d'emissions, les parts de l'acord han de ser responsables del seu propi nivell d'emissions establert en l'acord.

6. Si les parts que actuen conjuntament ho fan en el marc o juntament amb una organització que integra economies regionals i que, alhora, és una part del Protocol, cada estat membre d'aquesta organització, individualment i juntament amb

l'organització i d'acord amb l'article 24, en el cas que no s'aconsegueixi reduir el nivell combinat total d'emissions, ha de ser responsable del seu propi nivell d'emissions, que ha de notificar d'acord amb aquest article.

Article 5. Sistemes metodològics

1. Les parts incloses a l'annex i, com a màxim un any abans de l'inici del primer període de compliment obligatori, han de tenir un sistema nacional per estimar les emissions antropogèniques per fonts i l'absorció per embornals dels gasos amb efecte hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real. En la primera sessió, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, ha de decidir quines seran les directrius d'aquest sistema nacional, el qual ha d'incorporar els procediments que s'especifiquen en el paràgraf següent.

2. El Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic i la Conferència de les Parts, durant la tercera sessió, han de decidir quins seran els procediments que permetin estimar les emissions antropogèniques per fonts i l'eliminació per agents d'absorció dels gasos hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real. Quan no es facin servir aquests procediments, s'han d'aplicar les modificacions corresponents d'acord amb els procediments adoptats per la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. Basant-se en el treball realitzat, entre d'altres, pel

Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic, i amb els consells de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de revisar els procediments i les modificacions, tenint sempre en compte les decisions pertinents que prengui la Conferència de les Parts. Els procediments o les modificacions només es poden revisar per assegurar el compliment dels compromisos fixats en l'article 3 referits al període de compliment obligatori adoptat després d'aquesta revisió.

3. El Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic i la Conferència de les Parts, durant la tercera sessió, ha de decidir quins són els potencials d'escalfament global que s'utilitzaran per calcular l'equivalència de diòxid de carboni de les emissions antropogèniques per fonts i l'absorció pels embornals dels gasos amb efecte hivernacle recollits a l'annex A. A partir del treball realitzat, entre d'altres, pel Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic i amb els consells de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de revisar regularment i, si escau, modificar els potencials d'escalfament global de cadascun dels gasos amb efecte hivernacle, tenint sempre en compte les decisions pertinents preses per la Conferència de les Parts. Les modificacions que es facin dels potencials d'escalfament global només s'han d'aplicar als compromisos fixats en l'article 3 referits al període de compliment obligatori adoptat després d'aquestes modificacions.

Article 6. Presentació de projectes i verificació d'informes

1. Amb la finalitat de complir els compromisos fixats en l'article 3, les parts incloses a l'annex i poden transferir a qualsevol part les unitats de reducció de les emissions que resulten dels projectes dissenyats per reduir les emissions antropogèniques per fonts i potenciar l'absorció pels embornals dels gasos amb efecte hivernacle en els diversos sectors de l'economia, sempre que:

- aquests projectes tinguin l'aprovació de les parts implicades;
- aquests projectes proporcionin una reducció de les emissions per fonts superior a qualsevol altre cas;
- les parts no adquireixin unitats de reducció de les emissions si no és d'acord amb les obligacions estipulades als articles 5 i 7, i
- l'adquisició de les unitats de reducció de les emissions siguin complementàries a les actuacions internes de cada part, amb l'objectiu de complir els compromisos fixats en l'article 3.

2. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, durant la primera sessió o tan aviat com sigui possible, ha d'elaborar les directrius que permetin aplicar aquest article, verificar-lo i difondre'l.

3. Les parts incloses a l'annex i, i sota responsabilitat seva, poden autoritzar entitats legals que participin en actuacions destinades a la generació, la transferència o l'adquisició, d'acord amb aquest article, d'unitats de reducció de les emissions.

4. Si una part inclosa a l'annex i planteja un dubte sobre l'aplicació dels requisits fixats en aquest article d'acord amb les disposicions pertinents de l'article 8, la transferència o l'adquisició de les unitats de reducció de les emissions ha de continuar després que el dubte hagi estat identificat, sempre que la part no faci servir aquestes unitats per complir els compromisos fixats en aquest article fins que les qüestions sobre la conformitat no hagin estat resoltes.

Article 7. Comunicacions nacionals

1. Les parts incloses a l'annex i han d'incloure en l'inventari anual sobre les emissions antropogèniques per fonts i l'eliminació per agents d'absorció dels gasos hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real d'acord amb les decisions pertinents de la Conferència de les Parts, la informació complementària que calgui per assegurar el compliment de l'article 3, la qual és concretada al paràgraf 4 d'aquest article.

2. Les parts incloses a l'annex i han d'incloure en l'informe nacional, elaborat segons l'article 12 del Conveni, la informació complementària que faci falta per demostrar que es compleixen els compromisos d'aquest Protocol, la qual és concretada al paràgraf 4 d'aquest article.

3. Les parts incloses a l'annex i han de presentar anualment la informació requerida al paràgraf 1 d'aquest article. Les parts han de presentar el primer inventari, elaborat d'acord amb el Conveni, durant el primer any del període de compliment obligatori, després que aquest Protocol entri en vigor per a les parts. Les parts han d'incloure la informació requerida en el paràgraf 2 d'aquest article en l'informe nacional elaborat segons el Conveni, després que aquest Protocol hagi entrat en vigor per a les parts i després de l'adopció de les directrius fixades en el paràgraf 4 d'aquest article. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de determinar amb quina freqüència s'haurà de presentar posteriorment la informació exigida per aquest article, tenint en compte el programa que la Conferència de les Parts hagi fixat per a la presentació dels informes nacionals.

4. Durant la primera sessió la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'adoptar les directrius que regeixin la preparació dels informes nacionals exigits per aquest article, i posteriorment les ha de revisar, tenint en compte les directrius adoptades per la Conferència de les Parts i referents a la preparació dels informes nacionals de les parts incloses a l'annex i.

Article 8. Examen de les comunicacions

1. La informació que, segons l'article 7, han de presentar les parts incloses a l'annex i ha de ser revisada per grups d'experts d'acord amb les decisions pertinents de la Conferència de les Parts i segons les directrius adoptades amb aquesta finalitat per la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol i recollides al paràgraf 4 d'aquest article. La informació que presenten les parts incloses a l'annex i d'acord amb l'article 7, paràgraf 1, ha de ser revisada com a part de la compilació anual i el recompte dels inventaris de les emissions i les quantitats assignades. A més, la informació que, segons l'article 7, paràgraf 2, han de presentar les parts incloses a l'annex i ha de ser revisada com a part de la revisió dels informes.

2. El secretariat ha de coordinar els grups d'experts, que han d'estar compostos per experts designats per les parts del Conveni i, si escau, per organitzacions intergovernamentals, d'acord amb el que, amb aquesta finalitat, estableix la Conferència de les Parts.

3. El procés de revisió ha de proporcionar una avaluació tècnica global i completa de tots els aspectes relacionats amb l'aplicació que fan les parts d'aquest Protocol. El grup d'experts ha de preparar un informe per a la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. Aquest informe ha d'avaluar el compliment dels compromisos de les parts i ha de identificar possibles problemes relacionats amb el

compliment dels compromisos, o bé ha d'identificar els factors que puguin influir aquest compliment. El secretariat ha de fer a mans aquests informes a totes les parts del Conveni. El secretariat ha d'elaborar una llista amb els problemes referents al compliment dels compromisos esmentats en els informes per tal que la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol el pugui estudiar.

4. Durant la primera sessió, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'adoptar les directrius que faran servir els grups d'experts a l'hora de revisar el compliment d'aquest Protocol, tenint en compte les decisions pertinents de la Conferència de les Parts.

5. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, amb l'ajuda de l'Òrgan Subsidiari per al Compliment dels Acords i, si escau, l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tècnic, ha d'examinar:

- a. la informació que, d'acord amb l'article 7, han de presentar les parts i els informes de revisió dels experts, elaborats segons aquest article, i
- b. els problemes sobre el compliment dels compromisos llistats pel secretariat, d'acord amb el paràgraf 3 d'aquest article, i també les qüestions plantejades per les parts.

6. Després d'examinar tota la informació tal com ho indica el paràgraf 5, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de prendre les decisions pertinents sobre les qüestions necessàries per assolir el compliment d'aquest Protocol.

Article 9. Adopció de mesures

1. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de revisar periòdicament aquest Protocol, tenint en compte les millors dades científiques de què es pugui disposar i les valoracions sobre el canvi climàtic i les conseqüències que se'n deriven, així com les dades tècniques, socials i econòmiques pertinents. Aquestes revisions s'han de coordinar amb les revisions corresponents que es facin d'acord amb el Conveni, en concret, les exigides per l'article 4, paràgraf 2d, i article 7, paràgraf 2a. Basant-se en aquestes revisions, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'emprendre les mesures adequades.

2. La segona revisió s'ha de dur a terme durant la segona sessió de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. Les altres revisions s'han de realitzar a intervals regulars i en el moment oportú.

Article 10. Programes nacionals

Totes les parts, tenint en compte les seves responsabilitats comunes però diferenciades, les prioritats nacionals i regionals de desenvolupament i els objectius i les conjuntures específics, sense comprometre a parts que no estan incloses a l'annex i, però reafirmant els compromisos convinguts a l'article 4, paràgraf 1, del Conveni, i continuant avançant per complir els compromisos amb l'objectiu d'assolir un desenvolupament sostenible, tenint en compte l'article 4, paràgrafs 3, 5 i 7, del Conveni, han de:

a. formular, si és pertinent i en la mesura del possible, programes nacionals i, on escaigui, regionals, rendibles de millora de la qualitat dels factors d'emissió locals, dades d'activitat i/o models que reflecteixin les condicions socioeconòmiques de les parts amb l'objectiu de preparar i actualitzar periòdicament els inventaris nacionals de les emissions antropogèniques per fonts i l'eliminació per agents d'absorció dels gasos hivernacle no recollits en el Protocol de Mont-real, fent ús dels mètodes comparables que ha de determinar la Conferència de les Parts, i d'acord amb les directrius referents a la preparació dels informes nacionals adoptades per la Conferència de les Parts.

b. formular, executar, publicar i actualitzar periòdicament programes nacionals i, on escaigui, programes regionals que continguin mesures per mitigar el canvi climàtic i facilitar una bona adaptació al canvi climàtic:

- i. aquests programes s'haurien d'ocupar, entre d'altres coses, dels sectors de l'energia, els transports i la indústria, així com de l'agricultura, l'àmbit forestal i la gestió de residus. A més, les tecnologies d'adaptació i els mètodes per millorar la planificació de l'espai haurien de conduir a una millora de l'adaptació al canvi climàtic, i
- ii. les parts incloses a l'annex i han d'informar de les actuacions que emprenen d'acord amb aquest Protocol, incloent-hi programes nacionals, de conformitat amb l'article 7. D'altres parts han de mirar d'incloure en els informes nacionals, si escau, informació sobre els programes que contenen mesures que la part creu que poden contribuir a estudiar el canvi climàtic i els impactes negatius que se'n deriven, incloent-hi la reducció de l'augment de les emissions de gasos amb efecte hivernacle, i un augment de l'absorció pels embornals, de la construcció global i les mesures d'adaptació.

c. cooperar a l'hora de potenciar, aplicar i difondre modalitats eficaces per al desenvolupament, i emprendre totes les mesures factibles per potenciar, facilitar i finançar, com escaigui, la transferència de, o l'accés a, tecnologia del so beneficiosa per al mediambient, experiències,

pràctiques i processos relacionats amb el canvi climàtic, sobretot a països en desenvolupament, incloent-hi el disseny de polítiques i programes que afavoreixin la transferència eficaç de tecnologia del so beneficiosa per al mediambient que és de propietat pública o que és de domini públic, i la creació d'un entorn possible per al sector privat, i promoure i fomentar la transferència de, o l'accés a, tecnologia del so beneficiosa per al mediambient.

d. cooperar en la recerca científica i tècnica i potenciar el manteniment i el desenvolupament de sistemes d'observació sistemàtics i l'ampliació dels arxius de dades, amb l'objectiu de reduir les incertituds relacionades amb el sistema climàtic, els impactes negatius del canvi climàtic i les conseqüències econòmiques i socials de diverses respostes estratègiques, i promoure el desenvolupament i el reforçament de les qualitats endògenes i la capacitat per participar en projectes internacionals i intergovernamentals, programes i xarxes sobre recerca i observació sistemàtica, tenint en compte l'article 5 del Conveni.

e. cooperar en i potenciar a nivell internacional i, quan escaigui, fent ús dels organismes existents, el desenvolupament i l'aplicació de programes educatius i de formació, incloent-hi l'enfortiment de la construcció nacional global, en concret, les capacitats humanes i institucionals i l'intercanvi o el trasllat temporal de personal amb l'objectiu de formar experts en aquesta àrea, especialment experts destinats als països en desenvolupament, i afavorir que, en l'àmbit nacional, es tingui coneixement del canvi climàtic i accés a la informació que hi fa referència. Els organismes del Conveni pertinents, tenint en compte l'article 6 del Conveni, haurien de desenvolupar els procediments adequats per dur a terme aquestes activitats;

f. incloure, en els informes nacionals, informació sobre els programes i les activitats que es duen a terme d'acord amb aquest article i de conformitat amb les decisions que prengui la Conferència de les Parts, i

g. estudiar amb deteniment l'article 4, paràgraf 8, del Conveni a l'hora de complir els compromisos estipulats en aquest article.

Article 11. Mecanisme financer

1. A l'hora d'aplicar l'article 10, les parts han de tenir en compte les disposicions de l'article 4, paràgrafs 4, 5, 7, 8 i 9, del Conveni.

2. En el context de l'aplicació de l'article 4, paràgraf 1, del Conveni, d'acord amb les disposicions de l'article 4, paràgraf 3, i l'article 11 del Conveni, i a través de l'entitat o les entitats encarregades d'operar el mecanisme financer del Conveni, les parts de països en desenvolupament i d'altres parts desenvolupades incloses a l'annex

i del Conveni han de:

a. aportar recursos financers nous i addicionals per cobrir la totalitat de les despeses acordades que les parts dels països en desenvolupament han contret en concepte d'avançament per complir els compromisos estipulats en l'article 4,

paràgraf 1a, del Conveni, i inclosos a l'article 10, subparàgraf a, i

b. aportar també els recursos financers, incloent-hi els que calen per a la transferència de tecnologia, que les parts de països en desenvolupament necessiten per cobrir la totalitat dels costos incrementals acordats i corresponents a l'avançament del compliment dels compromisos estipulats en l'article 4, paràgraf 1, del Conveni, i inclosos a l'article 10, els quals són fruit de l'acord entre la part d'un país en desenvolupament i l'entitat o les entitats internacionals a què fa referència l'article 11 del

Conveni, de conformitat amb aquest article. El compliment d'aquests compromisos ha de tenir en compte la necessitat d'idoneïtat i previsió en el flux dels fons i la importància d'una distribució adequada entre les parts de països en desenvolupament. Les directrius que han de guiar l'entitat o les entitats encarregades d'operar el mecanisme financer del Conveni quan les decisions preses per la Conferència de les Parts així ho requereixin, incloses les decisions preses abans de l'adopció d'aquest Protocol, s'han de correspondre, mutatis mutandis, amb les disposicions d'aquest paràgraf.

3. Les parts de països en desenvolupament i les altres parts desenvolupades de l'annex ii del Conveni també han d'aportar recursos financers per al compliment dels compromisos de l'article 10 mitjançant canals bilaterals, regionals o multilaterals; les parts de països en desenvolupament s'han de valer d'aquests recursos financers.

Article 12. Desenvolupament sostenible

1. Aquest article defineix un mecanisme de desenvolupament específic.

2. L'objectiu d'aquest mecanisme de desenvolupament específic és ajudar les parts no incloses a l'annex i a assolir un desenvolupament sostenible i a contribuir a l'objectiu últim del Conveni, així com ajudar les parts incloses a l'annex i a complir els compromisos de reducció i limitació de les emissions quantificades que recull l'article 3.

3. D'acord amb el mecanisme de desenvolupament específic:

- les parts no incloses a l'annex i es beneficiaran de les activitats previstes que donen com a resultat les reduccions certificades de les emissions, i
- les parts incloses a l'annex i poden utilitzar les reduccions certificades de les emissions que resulten d'aquestes activitats previstes amb l'objectiu de complir part dels compromisos de reducció i limitació de les emissions quantificades que recull l'article 3, d'acord amb l'establert per la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol.

4. El mecanisme de desenvolupament específic ha d'estar subjecte a l'autoritat i el control de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, i ha de ser supervisat per una junta executiva del mecanisme de desenvolupament específic.

5. Les reduccions de les emissions que resulten de les activitats previstes han de ser certificades per entitats operatives que han de ser designades per la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, sobre la base de:

- la participació voluntària aprovada per les parts implicades;
- beneficis reals, mesurables i a llarg termini relacionats amb la mitigació del canvi climàtic, i
- les reduccions de les emissions que es puguin produir addicionalment en absència de l'activitat prevista certificada.

6. El mecanisme específic de desenvolupament ha de contribuir a la determinació dels fons de les activitats previstes certificades sempre que calgui.

7. En la primera sessió, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'elaborar mecanismes i procediments que permetin assegurar la transparència, l'eficàcia i la responsabilitat mitjançant auditories i verificacions independents de les activitats previstes.

8. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de garantir que una part dels ingressos provinents de les activitats previstes certificades és emprada per cobrir les despeses administratives, així com per ajudar a cobrir els costos d'adaptació de les parts de països en desenvolupament que pateixen particularment els efectes negatius del canvi climàtic.

9. La participació en el mecanisme de desenvolupament específic, que inclou les activitats esmentades en el paràgraf 3a i l'adquisició de reduccions de les emissions certificades, pot involucrar entitats privades i/o públiques, i ha d'estar subjecta als consells de la junta executiva del mecanisme de desenvolupament específic.

10. Les reduccions certificades d'emissions obtingudes durant el període comprès entre l'any 2000 i l'inici del primer període de compliment obligatori es poden utilitzar per ajudar a complir els compromisos durant el primer període de compliment obligatori.

Article 13. Conferència de les Parts del Protocol

1. La Conferència de les Parts, principal òrgan del Conveni, ha d'aplegar les parts d'aquest Protocol.

2. Les parts del Conveni que no són part del Protocol poden participar com a observadors en els actes que tinguin lloc durant les sessions de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. Quan la Conferència de les Parts aplega les parts d'aquest Protocol, les decisions referents al Protocol només poden ser preses per les parts d'aquest Protocol.

3. Quan la Conferència de les Parts aplega les parts d'aquest Protocol, els membres de la junta de la Conferència de les Parts que representen alguna part del Conveni però que, alhora, no són una part del Protocol han de ser substituïts per un membre addicional que ha de ser elegit entre les parts del Protocol.

4. La Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de revisar regularment l'aplicació del Protocol, i durant el seu mandat ha de prendre les decisions necessàries per fomentar-ne l'aplicació efectiva. La Conferència ha d'exercir les funcions que el Protocol li assigna i ha de:

- a. avaluar, a partir de tota la informació que li sigui transmesa d'acord amb les disposicions d'aquest Protocol, l'aplicació que facin les parts d'aquest Protocol, els efectes globals que tinguin les mesures preses d'acord amb el Protocol, en concret, els efectes mediambientals, econòmics i socials, així com els impactes acumulatius i el grau de compliment de l'objectiu del Conveni;
- b. examinar periòdicament les obligacions de les parts recollides en aquest Protocol, examinant convenientment els informes requerits per l'article 4, paràgraf 2d, i l'article 7, paràgraf 2, del Conveni, d'acord amb l'objectiu del Conveni, l'experiència adquirida durant el compliment del Conveni i l'evolució dels coneixements científics i tècnics, i, en relació amb això, estudiar i aprovar informes sobre el compliment del Protocol;
- c. fomentar i afavorir l'intercanvi d'informació sobre les mesures adoptades per les parts amb l'objectiu d'estudiar el canvi climàtic i les conseqüències que se'n deriven, tenint en compte les diferents conjuntures, responsabilitats i capacitats de les parts i els compromisos que cada part ha assumit d'acord amb el Protocol;

d. facilitar, a petició de dues o més parts, la coordinació de les mesures que hagin adoptat amb l'objectiu d'estudiar el canvi climàtic i les conseqüències que se'n deriven, tenint en compte les diferents conjuntures, responsabilitats i capacitats de les parts i els compromisos que cada part ha assumit d'acord amb el Protocol;

e. promoure i orientar, d'acord amb l'objectiu del Conveni i les disposicions d'aquest Protocol, i tenint en compte les decisions pertinents preses per la Conferència de les Parts, el desenvolupament i el perfeccionament periòdic dels mètodes comparables que permetin una aplicació efectiva del Protocol, que ha de ser aprovat per la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol;

f. fer recomanacions sobre qüestions necessàries per al compliment d'aquest Protocol;

g. intentar mobilitzar recursos financers addicionals d'acord amb l'article 11, paràgraf 2;

h. establir els òrgans subsidiaris que es creguin necessaris per al compliment d'aquest Protocol;

i. buscar i utilitzar, quan escaigui, els serveis i la cooperació d'organitzacions internacionals competents i d'organismes no governamentals i intergovernamentals, i fer ús de la informació que proporcionin, i

j. exercir les funcions que calguin per complir aquest Protocol, i examinar les tasques que es deriven de les decisions preses per la Conferència de les Parts.

5. Les normes de procediment de la Conferència de les Parts i els procediments financers que recull aquest Conveni són d'aplicació, mutatis mutandis, en Protocol, si no és que la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol decideixi una altra cosa per consens.

6. El secretariat ha de convocar la primera sessió de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol juntament amb la primera sessió de la Conferència de les Parts, la qual està prevista per l'endemà de l'entrada en vigor del Protocol. Les sessions ordinàries següents de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha de tenir lloc cada any i paral·lelament a les sessions ordinàries de la Conferència de les Parts, si no és que la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol prengui una decisió en un altre sentit.

7. Les sessions extraordinàries de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol han de tenir lloc quan la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ho consideri necessari, o a petició escrita d'alguna part, sempre que, dins d'un període de sis mesos a comptar a partir del moment en què el secretariat comunica la petició a les parts, la petició tingui el suport de, com a mínim, un terç de les parts.

8. Les Nacions Unides, els seus organismes especialitzats i l'Organisme Internacional de l'Energia Atòmica, així com qualsevol estat membre o observador que no hagi signat el Conveni, poden ser representats amb la categoria d'observadors a les sessions de la Conferència de les Parts que aplegui les parts d'aquest Protocol. Qualsevol cos o organisme, sigui nacional o internacional, governamental o no governamental, que està qualificat en relació amb les qüestions recollides en el Protocol i que hagi informat el secretariat sobre el desig de ser representat amb la categoria d'observador a la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol, ha de ser admès com a tal, si no és que, com a mínim, un terç de les parts s'hi oposin. L'admissió i la participació d'observadors han d'estar subjectes a les normes de procediment, recollides en el paràgraf 5 d'aquest article.

Article 14. Secretaria

1. El secretariat constituït d'acord amb l'article 8 del Conveni fa les funcions de secretariat del Protocol.

2. L'article 8, paràgraf 2, del Conveni sobre les funcions del secretariat, i l'article 8, paràgraf 3, del Conveni sobre les mesures que es prenen per posar en funcionament el secretariat són d'aplicació, mutatis mutandis, en aquest Protocol.

Article 15. Òrgans Subsidiaris

1. L'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tècnic i l'Òrgan Subsidiari per al Compliment dels Acords establerts pels articles 9 i 10 del Conveni han de fer les funcions de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic i l'Òrgan Subsidiari per al Compliments dels Acords del Protocol, respectivament. Les disposicions relacionades amb el funcionament d'aquest dos òrgans són d'aplicació, mutatis mutandis, en aquest Protocol. Les reunions de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic i de l'Òrgan Subsidiari per al Compliment dels Acords del Protocol han de tenir lloc juntament amb les reunions de l'Òrgan Subsidiari per al Consell Científic i Tecnològic i l'Òrgan Subsidiari per al Compliments dels Acords del Conveni, respectivament.

2. Les parts del Conveni que no són part del Protocol poden participar com a observadors en els actes de les sessions dels òrgans subsidiaris. Quan els òrgans subsidiaris serveixen d'òrgans subsidiaris del Protocol, les decisions referents al Protocol només poden ser preses per les parts d'aquest Protocol.

3. Quan els òrgans subsidiaris definits en els articles 9 i 10 del Conveni exerceixen funcions relacionades amb el Protocol, qualsevol membre de la junta d'aquests òrgans subsidiaris que representi una de les parts del Conveni però, alhora, no representi cap de les parts del Protocol, ha de ser substituït per un membre addicional que ha de ser elegit entre les parts d'aquest Protocol.

Article 16. Mecanisme consultiu multilateral

La Conferència de les Parts que aplega les Parts d'aquest Protocol ha de considerar, al més aviat possible i amb les esmenes que calguin, aplicar al Protocol el procés consultiu multilateral convingut a l'article 13 del Conveni, tenint en compte les decisions pertinents que pot prendre la Conferència de les Parts. Els processos consultius multilaterals que es puguin aplicar al Protocol no han d'anar en perjudici dels procediments i els mecanismes fixats a l'article 18.

Article 17. Comerç dels drets d'emissió

La Conferència de les Parts ha de definir els principis, les modalitats, les normes i les directrius pertinents referides específicament a la verificació, la difusió i la comptabilitat del comerç d'emissions. Les parts incloses a l'annex i poden participar en el comerç d'emissions amb l'objectiu de complir els compromisos fixats a l'article 3. Aquest tipus de comerç ha de ser complementari a les activitats internes de les parts que tinguin per finalitat el compliment dels compromisos de reducció i limitació de les emissions quantificades que recull aquell article.

Article 18. Incompliment de disposicions

En la primera sessió, la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol ha d'aprovar els procediments i els mecanismes adequats i efectius per determinar i presentar els casos que no compleixen les disposicions del Protocol, així com elaborar una llista indicativa de les conseqüències que això comporta, tenint en compte la causa, el tipus, el grau i la freqüència de l'incompliment. Els procediments i els mecanismes d'acord amb aquest article que impliquin obligacions han de ser aprovats per mitjà d'una esmena al Protocol.

Article 19. Solució de controvèrsies

Les disposicions de l'article 14 del Conveni sobre la resolució de conflictes són d'aplicació en aquest Protocol.

Article 20. Esmenes al Protocol

1. Les parts poden proposar esmenes al Protocol.
2. Les esmenes al Protocol han de ser aprovades en una sessió ordinària de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. El secretariat ha d'informar les parts sobre el text de les esmenes proposades al Protocol com a mínim sis mesos abans de la reunió en què es proposa aprovar aquestes esmenes. El secretariat també ha d'informar les parts i els signataris del Conveni sobre el text de les esmenes proposades, i n'ha d'assabentar el dipositari.
3. Les parts han de mirar d'arribar a un acord sobre les esmenes proposades al Protocol mitjançant el consens. Si no s'aconsegueix el consens i no hi ha acord, en última instància les

esmenes han de ser aprovades per una majoria de les tres quartes parts de les parts presents a la reunió i amb dret a vot. El secretariat ha d'informar el dipositari sobre les esmenes aprovades, i el dipositari ha de fer a mans aquestes esmenes a totes les parts perquè les aprovin.

4. Els instruments d'aprovació d'una esmena han de ser lliurats al dipositari. Una esmena aprovada d'acord amb el paràgraf 3 ha d'entrar en vigor, en el cas de les parts que l'hagin acceptada, el dinovè dia després de la data en què el dipositari rep l'instrument d'aprovació de, com a mínim, tres quartes parts de les parts del Protocol.

5. En el cas de les altres parts, l'esmena ha d'entrar en vigor el dinovè dia després de la data en què la part lliura al dipositari el seu instrument d'aprovació de l'esmena mencionada.

Article 21. Annexos del Protocol

1. Els annexos del Protocol formen part d'aquest i, si no és que s'indica altrament, les referències al Protocol també són referències als annexos. Els annexos aprovats després de l'entrada en vigor del Protocol queden restringits a llistes, formularis o d'altres materials de caràcter descriptiu, és a dir, de caràcter científic, tècnic, administratiu o relatius als procediments.

2. Les parts poden presentar propostes d'annexos al Protocol i esmenes als annexos dels Protocol.

3. Els annexos al Protocol i les esmenes als annexos del Protocol han de ser aprovats en sessió ordinària de la Conferència de les Parts que aplega les parts d'aquest Protocol. El secretariat ha d'informar les parts sobre el text del annexos o les esmenes als annexos proposats com a mínim sis mesos abans de la reunió que es proposa per a l'aprovació. El secretariat també ha d'informar les parts i els signataris del Conveni sobre el text dels annexos o les esmenes als annexos proposats, i n'ha d'assabentar el dipositari.

4. Les parts han de mirar d'arribar a un acord sobre els annexos o les esmenes als annexos proposats mitjançant el consens. Si no s'aconsegueix el consens i no hi ha acord, en última instància els annexos o les esmenes als annexos han de ser aprovats per una majoria de les tres quartes parts de les parts presents a la reunió i amb dret a vot. El secretariat ha d'informar el dipositari sobre els annexos o les esmenes als annexos aprovades, i el dipositari els ha de fer a mans a totes les parts perquè els aprovin.

5. Els annexos o les esmenes als annexos que no siguin ni l'annex A ni el B que han estat aprovats d'acord amb els paràgrafs 3 i 4 han d'entrar en vigor per a totes les parts del Protocol sis mesos després de la data en què el dipositari informa les parts de l'aprovació dels annexos o de les esmenes als annexos, però no per a les parts que, dins d'aquest període, notifiquin per escrit al dipositari la no-aprovació dels annexos o les esmenes dels annexos. Els annexos o les esmenes als annexos han d'entrar en vigor per a les parts que retirin la notificació de no-acceptació el novè dia després de la data en què el dipositari rep la retirada de la notificació.

6. Si l'aprovació dels annexos o les esmenes als annexos comporten una esmena al Protocol, els annexos o les esmenes als annexos no han d'entrar en vigor fins que ho facin les esmenes al Protocol.

7. Les esmenes als annexos A i B al Protocol han de ser aprovades i han d'entrar en vigor d'acord amb el procediment establert a l'article 20, sempre que les esmenes a l'annex B siguin aprovades només mitjançant el consentiment per escrit de la part implicada.

Article 22. Dret de vot

1. Cada part té un vot, excepte en els casos estipulats al paràgraf 2.

2. Les organitzacions que integren economies regionals, en qüestions que siguin competència seva, han d'exercir el dret a vot amb un nombre de vots igual al nombre dels seus estats membres que són part del Protocol. Aquestes organitzacions no ha d'exercir el dret a vot si algun dels seus estats membres exerceixen aquest dret, o a l'inrevés.

Article 23. Dipositari

El secretari general de les Nacions Unides ha de ser el dipositari del Protocol.

Article 24. Ratificació, acceptació, aprovació o adhesió

1. Aquest Protocol ha de ser signat i sotmès a la ratificació, l'acceptació o l'aprovació dels estats i les organitzacions que integren economies regionals que són part del Conveni. El període per signar-lo a la seu de les Nacions Unides a Nova York va del 16 de març del 1998 al 15 de març del 1999. El període d'adhesions al Protocol ha de començar el dia l'endemà de la conclusió del període de signatures. Els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió han de ser lliurats als dipositari.

2. Les organitzacions que integren economies regionals que esdevenen part del Protocol i que no tenen cap estat membre que en sigui part s'han de sotmetre a les obligacions del Protocol. En el cas que una organització d'aquest tipus en què un o més d'un dels estats membres siguin part del Protocol, l'organització i els seus estats membres han de decidir quines obligacions del Protocol assumeixen. En aquests casos, l'organització i els estats membres no poden exercir al mateix temps els drets reconeguts pel Protocol.

3. En els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió, les organitzacions que integren economies regionals han d'exposar l'abast de les seves competències en relació amb les qüestions regulades pel Protocol. Aquestes organitzacions també han d'informar el dipositari, que, al seu torn, ha d'informar les parts, sobre les modificacions substancials en les seves competències.

Article 25. Entrada en vigor

1. Aquest Protocol ha d'entrar en vigor el novè dia després de la data en què com a mínim 55 parts del Conveni, incloent-hi les parts de l'annex i, les quals representen en total el 55 % del conjunt de les emissions de diòxid de carboni del 1990 de les parts incloses a l'annex i, hagin dipositat els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

2. A l'efecte d'aquest article, «el total d'emissions de diòxid de carboni del 1990 de les parts incloses a l'annex i» significa la quantitat notificada abans o en la data en què les parts incloses a l'annex i van aprovar el Protocol en el seu primer informe nacional presentat d'acord amb l'article 12 del Conveni.

3. En el cas dels estats o les organitzacions que integren economies regionals que ratifiquen, accepten o aproven el Protocol o assumeixen les condicions estipulades al paràgraf 1 perquè l'entrada en vigor ha conclòs, el Protocol ha d'entrar en vigor el dinovè dia després de la data en què van dipositar els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

4. A l'efecte d'aquest article, els instruments dipositats per les organitzacions que integren economies regionals no s'han de sumar als dipositats pels estats membres de l'organització.

Article 26. Reserves

No es poden presentar reserves a aquest Protocol.

Article 27. Denúncia

1. Transcorreguts tres anys de la data d'entrada en vigor del Protocol, les parts poden retirar-se del Protocol si ho notifiquen per escrit al dipositari.

2. Aquesta retirada ha de tenir efectes un any després a comptar a partir de la data en què el dipositari rep la notificació de retirada, o en una altra data posterior que s'ha d'especificar en la notificació de retirada.

3. S'entén que les parts que es retirin del Conveni també es retiren del Protocol.

Article 28. Textos autèntics

L'original d'aquest Protocol, amb textos en anglès, àrab, francès, rus i xinès igualment autèntics, ha de ser lliurat al secretari general de les Nacions Unides.

Fet a Kyoto, l'onze de desembre del mil nou-cents noranta-set.

En prova de conformitat, els sotasignats, degudament autoritzats a aquest efecte, han signat el Protocol en les dates indicades.

Nacions
Unides

Annexos A i B del Protocol de Kyoto per al Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic

ANNEX A

Gasos amb efecte hivernacle

Diòxid de carboni (CO₂)
Metà (CH₄)
Òxid nítrós (N₂O)
Hidrofluorocarburs (HFCs)
Perfluoro (PFCs)
Hexafluorur de sofre (SF₆)

Categories dels sectors i fonts

- Energia
  - Combustió energètica
    - Indústries d'energia
    - Indústries de manufactures i de la construcció
    - Transport
    - Altres sectors
    - Altres
  - Emissions que emanen dels combustibles
    - Combustibles sòlids
    - Petroli i gas natural
    - Altres
- Processos industrials
  - Productes minerals
  - Indústries químiques
  - Producció de metalls
  - Altres produccions
  - Producció d'halocarburs i d'hexafluorur de sofre
  - Consum d'halocarburs i d'hexafluorur de sofre
  - Altres

- Ús de dissolvents i altres productes
- Agricultura
  - Fermentació entèrica
  - Gestió dels adobs
  - Cultiu d'arròs
  - Sòls agrícoles
  - Crema prescrita de les sabanes
  - Crema al camp dels residus agrícoles
  - Altres
- Residus
- Disposició de residus sòlids damunt del sòl
- Tractament dels residus de l'aigua
- Incineració de residus
- Altres

ANNEX B

Percentatge de reducció d'emissions en el període de compliment obligatori que va del 2008 al 2012

Parts	Compromís de reducció i limitació de les emissions quantificades (percentatge de l'any o el període base)
Alemanya	- 8
Austràlia	8
Àustria	- 8
Bèlgica	- 8
Bulgària*	- 8
Canadà	- 6
Comunitat Europea	- 8
Croàcia*	- 5
Dinamarca	- 8
Eslovàquia*	- 8
Eslovènia*	- 8
Espanya	- 8
Estats Units	- 7
Estònia*	- 8
Fed. Russa*	0
Finlàndia	- 8
França	- 8
Grècia	- 8
Hongria*	- 6
Irlanda	- 8
Islàndia	10
Itàlia	- 8
Japó	- 6
Letònia*	- 8
Liechtenstein	- 8
Lituània*	- 8
Luxemburg	- 8
Mònaco	- 8
Noruega	1
Nova Zelanda	0
Països Baixos	- 8
Polònia*	- 6
Portugal	- 8
Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda del Nord	- 8
República Txeca*	- 8
Romania*	- 8
Suècia	- 8
Suïssa	- 8
Ucraïna*	0

* Països que duen a terme el procés de transició cap a una economia de mercat.

** La Unió Europea en conjunt es compromet a reduir-ne un 8% de les emissions, això no vol dir que cada país membre n'hagi de reduir les emissions en aquest percentatge.

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

